

VPR JAUNUMI

2019

VIDZEME

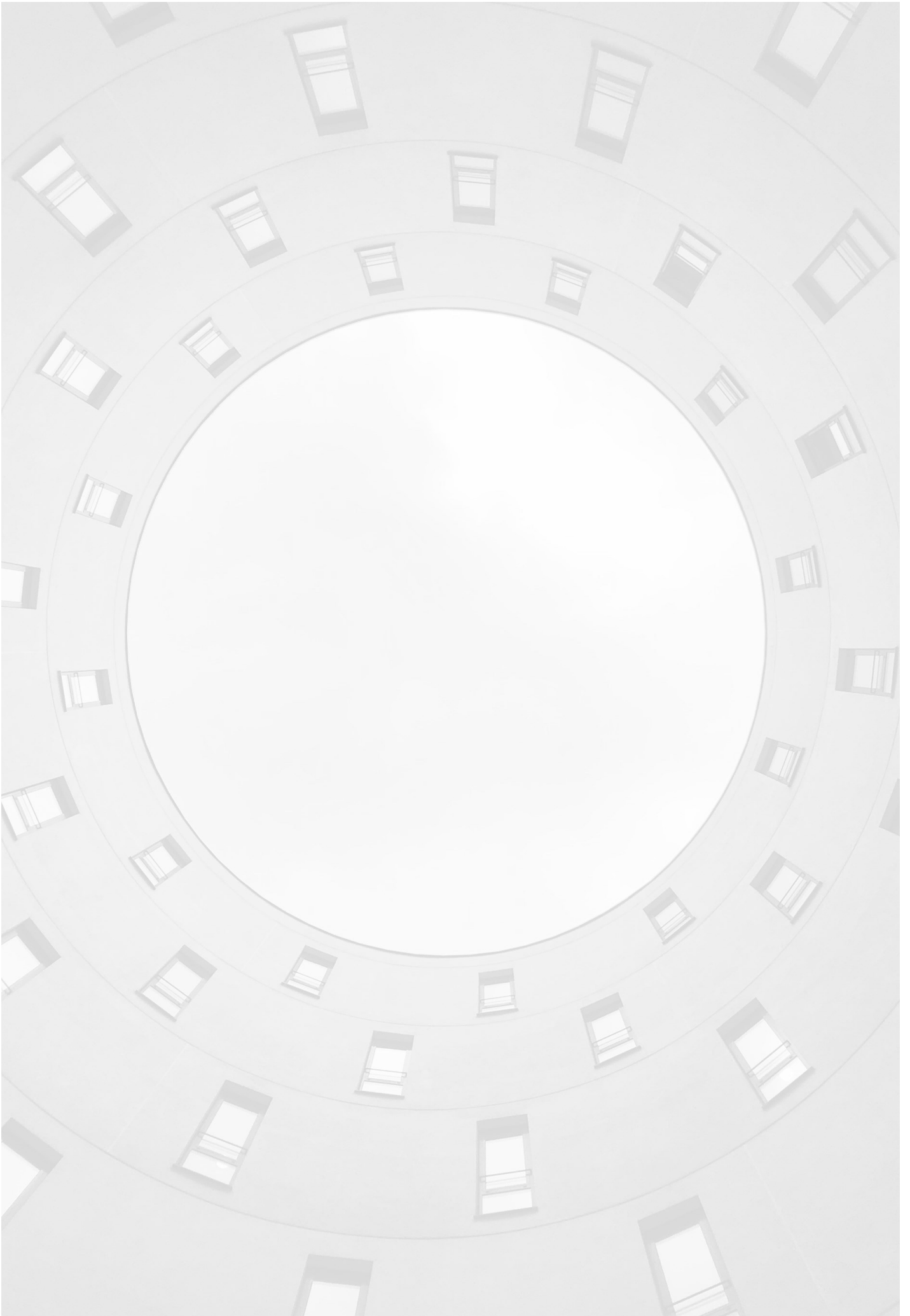
CEĻŠ VED AUGŠUP!

Tematiskais izdevums

INOVĀCIJA

www.vidzeme.lv

Vidzemes plānošanas reģiona izdevums

Visiem ir skaidrs, ka inovācijas spēlē ļoti nozīmīgu lomu privātajā sektorā, jo tās stiprina konkurētspēju, samazina ražošanas izmaksas, spēj attīstīt produktus, lai tie atbilstu starptautisko tirgu pieprasījumam. Tomēr arvien vairāk arī valsts pārvaldē inovācijām tiek piešķirta liela vērtība – jo tās spēj ievērojami uzlabot sniegto pakalpojumu kvalitāti un palīdz ietaupīt budžeta līdzekļus.

Maz ticams, ka pie strauji mainīgās vides mums apkārt valsts pārvaldē varētu turpināties rutīnas darbs ierastajā kārtībā. Ja ne darbinieki paši, tad apkārtējā vide un notikumi liek meklēt jaunus, radošus un efektīvākus risinājumus līdzšinējām problēmām, ar kurām saskaras pašvaldības reģionos. Jauninājumiem atvērta pašvaldība spēj ne tikai piesaistīt jaunus iedzīvotājus, bet arī efektīvi pārdaļīt un lietot tās rīcībā esošo budžetu.

Pašvaldība var ievērojami stimulēt inovāciju attīstību, izšķiroša ir motivācija. Pašvaldība var būt lielisks spēlētājs inovāciju ekosistēmā, meklējot un testējot risinājumus. Un vēl – mums ir jāiemācās vairāk sadarboties, mazāk konkurēt savā starpā. Brīdī, kad tiks iedzīvināta sadarbība starp publisko sektoru un privāto, ceļš būs atvērts pārmaiņām.

Valsts pārvaldes rokās ir dažādi instrumenti atbalsta sistēmas veidošanai reģionālā un nacionālā līmenī, un, nenoliedzami, pašvaldības ir inovāciju ekosistēmas būtisks elements.

Vidzemē ir visi priekšnosacījumi, lai te dzīvotu inovācija. Protams, var izveidot vidi, kas ir atbalstoša inovāciju attīstībai, tomēr ar to būs daudz par maz. Cilvēks un viņa vēlēšanās domāt „ārpus rāmjiem”, uzdrīkstēties lauzt ierasto kārtību un spēja atrast labus sadarbības partnerus – tie ir patiesie inovācijas dzinulji.

Aicinu Vidzemē atklāt publiskā sektora inovācijas potenciālu un priekšplānā izvirzīt mērķtiecību un stratēģisku plānošanu. Būsim drosmīgi un gatavi ik dienas pamēģināt ko jaunu – labi piemēri mums ir visapkārt.

„Inovācijas rodas tad, ja ir zināma problēma, definēts spēles laukums un ir pieejami resursi!”

/H.Vents/

Hardijs Vents

VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA
ATTĪSTĪBAS PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJS

„Inovācijas nerodas tikai zinātniskajās laboratorijās, kāda indivīda ģenialitātes uzplauksnījuma brīdī.”

Inese Suija-Markova

Vides risinājumu institūta vadītāja,

Cēsu novada pašvaldības priekšsēdētāja vietniece

„Inovatīvi cilvēki domā plaši. Tos nesatricina plāna A neizdošanās, jo viņiem prātā jau ir citi ceļi mērķa sasniegšanai. Šī spēja – būt radošam un ātri pielāgoties – noteikti ir svarīgs priekšnoteikums panākumiem un attīstībai.”

Ilze Zariņa

Wunder Latvia,

Valmieras biroja vadītāja

„No tā, cik ekonomiski spēcīgi un attīstīti ir reģioni, lielā mērā ir atkarīga visas Latvijas tautsaimniecības izaugsme. Savukārt reģionu konkurētspējas priekšrocības un izcilība ir cieši saistīta ar izglītotu, radošu, atvērtu un uzņēmīgu cilvēku pieejamību visās jomās – gan uzņēmumos, gan valsts un pašvaldības institūcijās. Jūsu cilvēki ir jūsu vērtība, investējiet tajos!”

Mārtiņš Jansons

Inovācijas politikas nodaļas vadītājs,

Ekonomikas ministrija

PIRMO REIZI VIDZEMĒ

Lai arī inovāciju attīstība ir pēdējo gadu prioritāte Latvijā, tomēr joprojām nepieciešams veicināt izpratni par inovāciju nozīmi ikdienā, atgādinot, ka tās nav saistītas tikai un vienīgi ar augstajām tehnoloģijām vai zinātņi. Spēja inovēt ir viens no raksturlielumiem, kas arī mazam uzņēmumam ļauj izrauties priekšā konkurentiem. Turklāt dažādi jaunievedumi un inovatīvi risinājumi ne vienmēr ir dārgi vai sarežģīti īstenojami. Inovācija var būt klātesoša ne tikai uzņēmumos un lauku saimniecībās, bet arī valsts pārvaldē.

2018. gada februārī Vidzemē pirmo reizi reģiona vēsturē tika organizēta Inovāciju nedēļa. Piecu dienu laikā visā Vidzemē tika organizēti semināri un darbnīcas, skolēniem durvis vēra vairāki inovatīvi uzņēmumi Vidzemē, savukārt uzņēmējiem tika piedāvāta iespēja viesoties zinātnisko institūtu pētniecības laboratorijās Rīgā, kā arī iepazīties ar reģionālo izglītības iestāžu un citu pētniecības institūciju piedāvājumu inovāciju radīšanai un izpētei. Nedēļas ietvaros tika izsludināti arī grantu konkursi vairākās Vidzemes pašvaldībās uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai.

Pasākumu programmu kuplināja divu dienu starptautiska konference, kurā piedalījās gan pašmāju eksperti, gan arī inovāciju attīstītāji no vairākām Eiropas valstīm. Pasākuma formāts paredzēja ne tikai dalīšanos ar zināšanām lekciju formātā, bet notika arī interesantas diskusijas gan par vietēja līmeņa problemātiku un izaicinājumiem inovāciju ekosistēmas pilnvērtīgai funkcionēšanai, gan arī tika skārti globāli un visai pasaulei aktuāli temati.

UZDRĪKSTĒTIES

Inovācijas var būt klātesošas jebkurā uzņēmumā, saimniecībā, arī valsts pārvaldē. Viss sākas ar vēlmi mainīties. Un nav svarīgi, kas Tu esi – darbinieks, uzņēmējs, palīgstrādnieks, ideju ģenerators vai pētnieks. Esi drosmīgs un paveries apkārt! Ieraugi un izvērtē, kādas iespējas slēpjas tavā ikdienā!

ZINĀT KĀ

Inovācija nav tikai augsto tehnoloģiju risinājumi, un to var atļauties ikviens. Resurss, kas ir tavā rīcībā, sevī slēpj lielāku vērtību nekā sākotnēji šķiet. Tikai tas jāredz jaunā gaismā. Reizēm izgudrotais ritenis stāv tepat aiz stūra – ņem to par pamatu uzrāvienam!

RĪKOTIES

Tiek piedāvātas daudzas konferences, izglītojoši semināri, taču, cik no tā, ko esam dzirdējuši, izmantojam praktiski? Kas ir tas, kāpēc iezogas domas „nē, tas nav man”, „jā, varbūt vēlāk”? Mums svarīga ir rīkošanās. Robežu nav – nedz iespējām, nedz inovācijām. Jāsāk darīt!

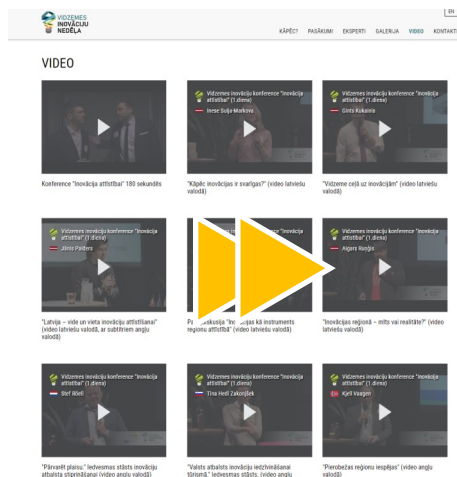
Kopā ar Vidzemes reģiona pašvaldībām tika izveidota arī Vidzemes inovāciju izstāde, kas izstādes apmeklētājus iepazīstināja ar daļu no Vidzemē tapušajām inovācijām, kuru radīšana uzņēmumiem nesusi izaugsmi un spēju konkurēt gan tepat Latvijā, gan pasaulē.

Paralēli konferencē notika arī 20 minūšu intensīvās biznesa konsultācijas jeb t.s. speed-consulting, kurās, iepriekš rezervējot laiku, uzņēmēji varēja satikt ekspertus, tiem uzdot jautājumus, lai saņemtos padomus izmantotu uzņēmējdarbības attīstībā.

Aicinām noskatīties konferences **VIDEO** atskatu „Inovācija attīstībai 180 sekundēs”, kā arī ekspertu uzstāšanos konferencē.

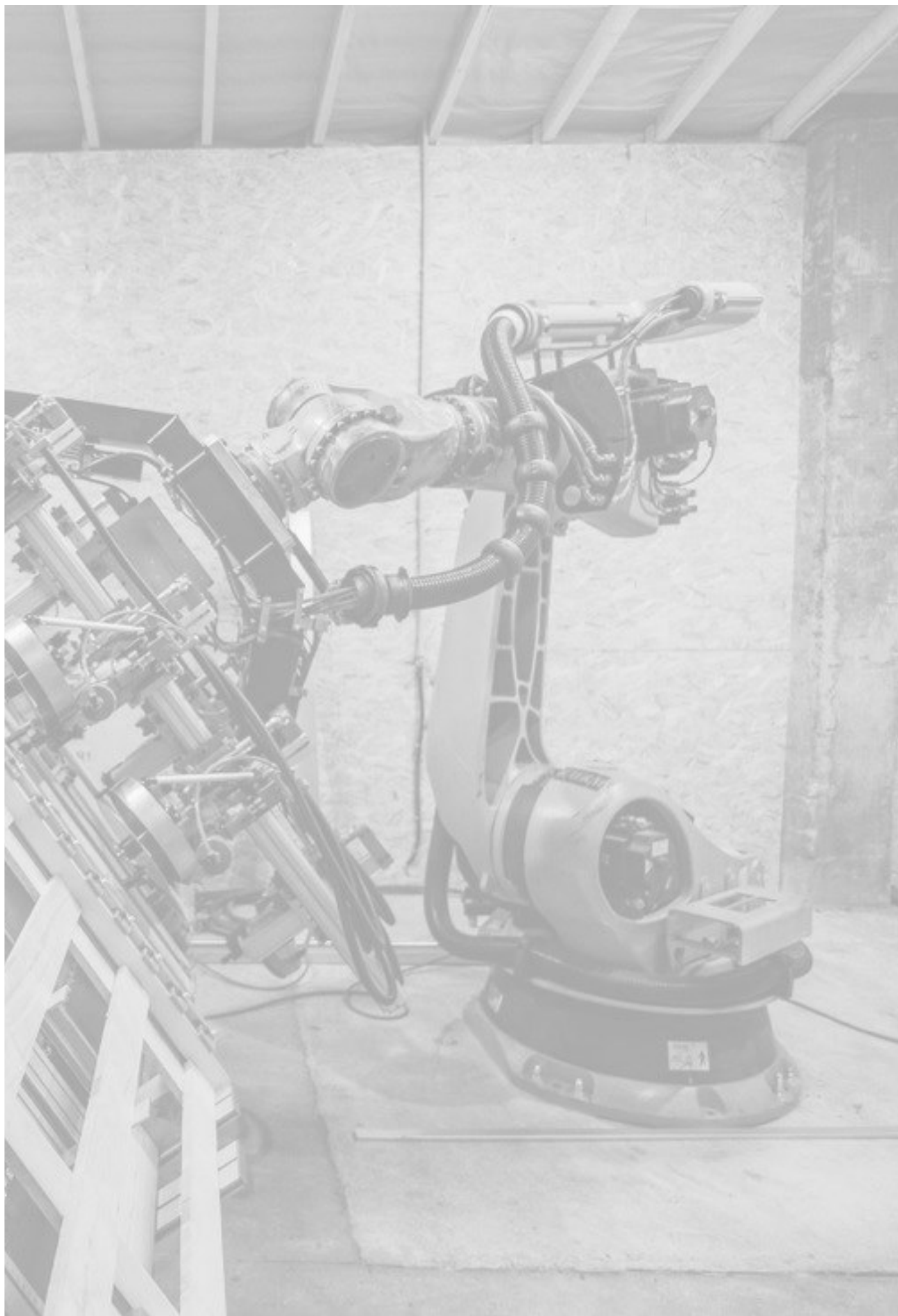

Klikšķini uz attēla

FOTO STĀSTS, par pasākumiem Vidzemes inovāciju nedēļā skatāms [ŠEIT](#).

ATZĪMĒ KALENDĀRĀ!
VIDZEMES
INOVĀCIJU NEDĒĻA
24.-29. februāris, 2020.

24 INOVĀCIJAS 17 VIDZEMES PAŠVALDĪBĀS

Vidzemes plānošanas reģiona veidotās Inovāciju izstādes mērķis ir iepazīstināt plašāku sabiedrību ar Vidzemē radītām inovācijām un inovatīviem uzņēmumiem, un **iedvesmot inovāciju radīšanai** arī citus. Vēlamies stāstīt un rādīt labos piemērus, lai veidotu priekšstatu par inovācijām, parādot to dažādību un nozīmi reģiona attīstībā un konkurētspējā.

Inovācijas, par kurām esam izvēlējušies šoreiz stāstīt, Vidzemē nebūt nav vienīgās, taču katrs šis stāsts var kalpot par iedvesmu jaunām idejām.

Izstāde iepazīstina ar 24 inovācijām **informācijas tehnoloģiju jauninājumiem, produktu dizaina, procesu un ražošanas tehnoloģiju inovācijām 24 uzņēmumos 17 Vidzemes pašvaldībās**. Izstāde tapusi ar šo pašvaldību finansiālu atbalstu.

Izstādes vizuālā dizaina tapšanā piedalījās arhitekts Sandis Radziņš. "Pamatdoma, gatavojot izstādes stendu vizuālo noformējumu, bija fokusēt skatītāja uzmanību uz stendā redzamo informāciju. Tas panākts ar izvirzītām sānu sienām, kuras tajā pat laikā sniedz izstādei atraktīvu kopējo tēlu telpā," stāsta Sandis. Stendu sānu sienas ir veidotas kā stilizēti tauriņu spārni, kuru vēziens, **vieglums un dinamika simbolizē Vidzemes uzņēmumu jaunradi**.

"Uzskatu, ka svarīgs faktors stendu dizainā ir tieši koka materiālam. Laikā, kad dažādās jomās kokam pastāv daudz alternatīvu,

nedrīkstam aizmirst par šo Latvijas vērtību. Arī būvniecības nozarē šobrīd koksnes lietošana būvkonstrukcijās ir īpaši aktuāla. Notiek pāreja no betona uz **koku kā ilgtspējīgu materiālu**. Koka faktūra vienmēr ir un būs unikāla. Tā siltajai virsmai vienmēr ir patīkami pieskarties," tā uzskata arhitekts.

Stendi izgatavoti "Kēniņa galdniecībā" Cēsīs, galdnieka Sandora Pilskallieša gādībā un uzraudzībā. Sandors uzteic Vidzemes plānošanas reģionu par ideju informācijas attēlošanai izmantot tieši koka stendus ierasto plastikātu vietā. "Koks, ar ko mēs paši ikdienā strādājam, ir **pārsteidzošs materiāls** – no tā var izveidot jebko un tas lieliski iederas jebkurā vidē," pārliecināts uzņēmējs.

Izstāde šobrīd apceļo Vidzemes pašvaldības, lai ikviens interesents varētu iepazīties ar Vidzemē radītajām inovācijām.

IEPAZĪSTIES ARĪ TU! >> sk. nākamās lapas

1

Uzņēmums: LIGATNE LUXURY NANOFILTRĒD EXTRACTS (paazīstams kā zīmols *Birchy*).
Inovācija: skudrās fermentēts bērzu sulu sīrups.
Interesanti: sīrupu iecienījuši neviens labākie Latvijas pavāri, bet arī Michelin līmeņa restorāni visā Eiropā.
Uzziņai: <http://birchy.lv/>

3

Uzņēmums: GDOG
Inovācija: MAPLE jeb ogļskābās gāzes līmeņa mērīšanas ierīce iekštelpām.
Interesanti: ierīcē ir iestrādāta LED indikācija kļavas lapas formā, kas padara to ērti lietojamu pat bērniem un senioriem.
Uzziņai: <http://gdog.lv/web/>

5

Uzņēmums: WUNDER LATVIA
Inovācija: personāla iekšējā kultūra
Interesanti: "Wunder Latvia" ir izveidota virtuālo apskāvienu sistēma "WunderHugs", kas palīdz novērtēt kolēģu darbu un vairot pozitīvismu.
Uzziņai: <https://wunder.io/lv>

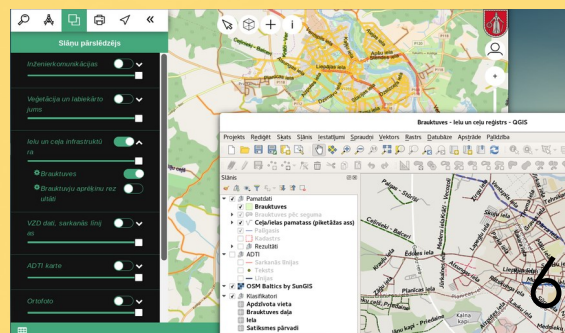
2

Uzņēmums: DABBA
Inovācija: sertificēta bioloģiskā kosmētika.
Interesanti: izejvielas izaudzētas tepat Vidzemē savā saimniecībā un kosmētika radīta ar īpašām, pielāgotām iekārtām.
Uzziņai: <https://dabbacosmetics.com/>

4

Uzņēmums: VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRA
Inovācija: Atex® - materiāls radošai arhitektūrai.
Interesanti: 1963. gada 18. jūlijā Valmieras ražotnē tika izvilīts pirmais stikla šķiedras pavediens, un kopš tā laika uzņēmums pakāpeniski turpinājis attīstību, izaugot par globālu, ambiciozu un inovatīvu VALMIERA GLASS GRUPU ar galveno mītņi joprojām Vidzemē.
Uzziņai: <https://www.valmiera-glass.com/lv>

6

Uzņēmums: SUNGIS
Inovācija: karšu un datu pārliuks "Go GIS"
Interesanti: uzņēmuma saknes meklējamas Vidzemes reģionā, kura uzņēmējdarbību veicinošā vide iedrošina turpināt attīstīt inovācijas ģeotelpisko datu pārvaldes jomā.
Uzziņai: <https://sungis.lv>

7

Uzņēmums: „LATVIJAS VALSTS MEŽI” kokaudzētava „PODIŅI”

Inovācija: robotizēta stādu apstrāde ar videi draudzīgu vasku; kailsakņu stādi ar uzlabotu sakņu sistēmu

Interesanti: stādu apstrāde tiek veikta ar vienu no divām pasaulē pieejamajām šādām iekārtām.

Uzziņai: <https://www.lvm.lv/>

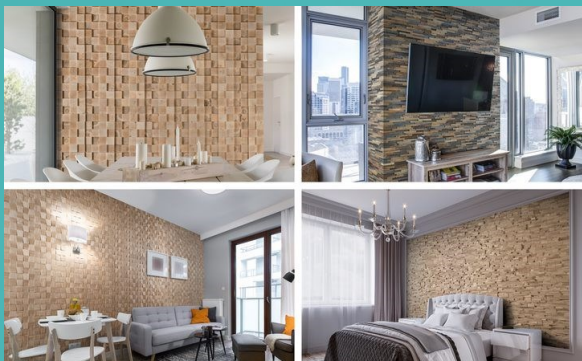
8

Uzņēmums: DORES FABRIKA

Inovācija: siltināts frēzbaļķis jeb brusa

Interesanti: siltinātā koka brusa ir inovatīvs produkts ar iestrādātām siltinājuma kabatām, kuras iespējams pildīt ar dažādiem ekoloģiskiem siltumizolācijas materiāliem.

Uzziņai: <http://www.dores.lv/>

9

Uzņēmums: AW LATVIA

Inovācija: sienu apdares koka paneli

Interesanti: katrs panelis ir unikāls roku darbs, ko veido no dažādām koku sugām, dažādu garumu, platumu un biezumu detaļām un kombinē skaistā rakstā.

Uzziņai: <http://www.awl.lv/>

10

Uzņēmums: SMILTENES PIENS

Inovācija: sūkalu olbaltumvielu koncentrāts "Piena spēks"

Interesanti: sūkalu olbaltumvielas lieto, lai uzlabotu sportiskos sasniegumus atlētiem un spēka sporta veidus pārstāvošajiem sportistiem.

Uzziņai: <https://www.smiltenespiens.lv/>

11

Uzņēmums: LĪGA NATURE SPA

Inovācija: inovatīva eko kosmētika

Interesanti: ražotnē notiek izpētes procesi, eksperimenti, esošo produktu receptūru uzlabošana, vienlaikus iesaistot šajos procesos arī klientus un tūristus.

Uzziņai: <https://salonsliga.lv/>

12

Uzņēmums: SIMPLE +

Inovācija: unikāli apģērbu aizsargmaisi

Interesanti: aizsargmaisu dizains sākotnēji veidots pēc korīstu un deļotāju ieteikumiem

Uzziņai: <https://simpleplus.lv/>

13

Uzņēmums: PEPI RER

Inovācija: pārstrādājami kluči IGLU

Interesanti: šobrīd IGLU kluči tiek eksportēti uz 31 valsti, un to tālākais ceļš ved līdz pat Austrālijai

Uzziņai: <https://shop.iglu.lv/lv>

15

Uzņēmums: VALMIERMUIŽA

Inovācija: iesala dzēriens „Zelta zirgs“, „Valmiermuižas iesala liķieris“, „Gardu muti“ mežmalu vēstēja, „Gardu muti“ Latvijas bio cidoniju zeltēris

Interesanti: alus darīšanas apjomīgākais blakusprodukts jeb drabiņas jau krietnu laiku pārtop oriģinālā uzkodā pie alus – drabiņu cepumos.

Uzziņai: <https://www.valmiermuiza.lv/>

17

Uzņēmums: URDA

Inovācija: dabaszinātņu apmācība

Interesanti: nodarbībās notiek pētījumi dabas takā, ekskursija Reģionālajā atkritumu apsaimniekošanas centrā „Daibe“, eksperimenti, praktiskie darbi, vides spēles, radošās darbnīcas un citas aktivitātes “URDAS” jaunizveidotajā infrastruktūrā, tostarp dabas koncertzālē un dabas klasē

Uzziņai: <http://www.urda.lv/lv>

14

Uzņēmums: REZIDENCE

Inovācija: pop-up restorāns

Interesanti: ziemā tas ir pop-up restorāns meža pakalnā „Tas nav tas, ko Tu domā“, bet vasarā - Kāla ezerā „Vakars uz ezera“

Uzziņai: <https://www.viedi.org/>

16

Uzņēmums: ZS "Doktus"

Inovācija: uztura bagātinātāji—bērza tāss ekstrakts

Interesanti: šobrīd šie ir vienīgie uztura bagātinātāji Eiropā, kas reģistrēti ar betulīnu to sastāvā.

Uzziņai: <http://fitoterapija.lv/>

18

Uzņēmums: PADTEX INSULATION

Inovācija: siltuma un akustiskās izolācijas materiāli

Interesanti: izejmateriāli tiek iegūti sadarbībā ar vienu no lielākajiem stikla šķiedras produktu piegādātājiem Eiropā - AS VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRA.

Uzziņai: <http://new.padtex.abcdevelopment.lv/>

19

Uzņēmums: WENDEN ROBOTICS

Inovācija: jaunākās paaudzes rūpnieciskie roboti

Interesanti: uzņēmums saņēma "Cēsu uzņēmējs 2017" balvu nominācijā "Inovācija", pateicoties inovatīvā produkta ļoti augstajai pievienotajai vērtībai – palīdzot daudziem uzņēmumiem automatizēt viņu ražošanas līnijas

21

Uzņēmums: HIBITECH PIEBALGA

Inovācija: zivju audzēšanas tehnoloģija

Interesanti: vērienīgajā un daudzfunkcionālajā zivju audzētavā pēc pašu izstrādātās inovatīvās tehnoloģijas audzē jau deviņas zivju sugas, to skaitā tādas, kas nav raksturīgas Eiropas platuma grādiem, piemēram, gurami, barramundi, pēc kurām pieprasījuma Eiropā netrūkst.

23

Uzņēmums: FIELD AND FOREST

Inovācija: ārstniecības augu audzēšanas tehnoloģijas

Interesanti: ārstniecības augu audzēšana Latvijā nav padziļināti pētīta, uzņēmums iegulda izpētē, kuras rezultāti palīdz mazināt nākotnes riskus un atrast pareizāko ceļu arvien jaunu ārstniecības augu kultivēšanai Latvijas klimatiskajos apstākļos.

Uzziņai: <http://fieldandforest.lv/>

20

Uzņēmums: VAIDAVA CERAMICS

Inovācija: māla trauki

Interesanti: trauku gatavošanas process ir maksimāli bezatkritumu - visi ražošanas atliekumi tiek izmantoti atkārtoti.

Uzziņai: <https://vaidava.lv/lv/>

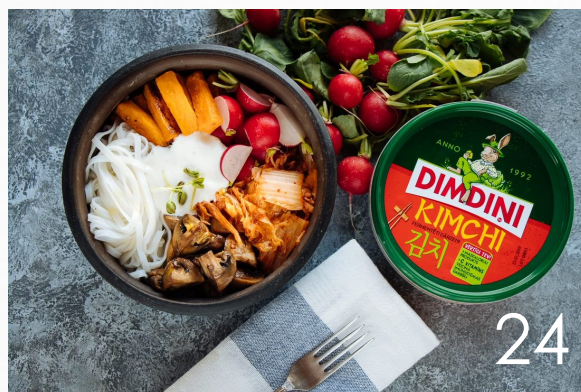
22

Uzņēmums: CESVAINES PIENS

Inovācija: piena pārstrādes blakusproduktu prototips

Interesanti: probiotiķi ir mikroorganismi, kas palīdz gremošanas traktā atjaunojot un uzlabot zarnu mikroorganismu sastāvu un darbību.

Uzziņai: <https://www.cesvainespiens.lv/lv/>

24

Uzņēmums: DIMDIŅI

Inovācija: fermentēti dārzeņu salāti „Kimchi”

Interesanti: „Kimchi” garša ir nākusi no Āzijas virtuves, taču tā nebūt nav pavisam sveša iedzīvotājiem, jo gatavošanas pamatprincipi ir līdzīgi kā DIMDIŅU skābētajiem kāpostiem, tikai izmantojot citas izejvielas.

Uzziņai: <https://dimdini.lv/lv/>

INOVĀCIJAS ENERĢIJAS EFEKTĪVAI IZMANTOŠANAI

Vidzemē testē viedu un uz nākotni orientētu siltuma apgādes sistēmu

„Inovācija ir radošums ne tikai mākslā un uzņēmējdarbībā, bet arī tik praktiskā sistēmā kā centralizētā siltumapgāde. Ceturtās paaudzes centralizētās siltumapgādes iespējas liek mums pārdomāt ierastos pieņēmumus par siltumapgādes darbību un pieņemt drosmīgus lēmumus, nebaidoties riskēt un mēģināt. Ar katru kopīgo semināru, sanākumi, pieredzes apmaiņas braucienu, kas tiek organizēts ar mērķi uzzināt vairāk par 4. paaudzes centralizētās siltumapgādes iespējām, attieksme pret jauno sistēmu mainās. Sākotnēji tā daudziem šķiet ļoti utopiska ideja, bet reāli piemēri parāda, ka tas var būt viens no veidiem, kā, rīkojoties neierasti, mēs varam būt daudz atbildīgāki par vidi.”

Līga Puriņa-Purīte, PROJEKTA
„LowTEMP” VADĪTĀJA

Gadiem ejot, esošās katlu mājas vairs nespēj nodrošināt to efektivitāti, ko piedāvā mūsdienu tehnoloģijas – mazākus siltuma zudumus, automatizētu katlu mājas darbību ar iespējam to vadīt attālināti, mazāku siltumenerģijas patēriņu un videi draudzīgas apkures iekārtas, kas ļauj samazināt gaisā nonākošo CO2 izmešu daudzumu.

Gulbenes novada Beļavas ciemā aptuveni 1969. gadā celtā katlu māja darbojās līdz pat 2018. gada pavasarim. No ārpusē ne tik izteismīgā ēka, iekšpusē ir saglabājusī vairākas muzeja cienīgas iekārtas. Taču katlu māja un vairāk nekā 40 gadus vecās siltumtrases vairs nespēja nodrošināt mūsdienu prasībām atbilstošu siltuma piegādi. Iekārtas bija novecojušas, nemodernas un ar zemu lietderības koeficientu. Turklāt siltuma trasēs siltuma zudumi bija ap 40%, kas ietekmēja arī siltumenerģijas tarifu.

2018./2019. gada apkures sezona Beļavas ciemā gan Vidzemei, gan Latvijai deva vēl nebijušu pieredzi. **Šobrīd Beļavas ciems vairāku Baltijas jūras reģiona valstu vidū ir kļuvis par pionierprojektu, izbūvējot modernu siltumapgādes sistēmas aprīkojumu un testējot zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes sistēmas iespējas.** Gulbenes novada pašvaldība kopā ar Rīgas Tehnisko universitāti (RTU) un Vidzemes plānošanas reģionu kopš 2017. gada īsteno projektu „Zemas temperatūras centralizētā siltumapgādes sistēmas Baltijas jūras reģionā”. Tā ietvaros Beļavas ciemā tika uzstādīta izmēros piecas reizes mazāka, bet daudz efektīvāka katlu māja. **Salīdzinot ar veco katlu māju, jaunā apkures katla efektivitāte ir 93%**, stāsta Sandis Kalniņš, Gulbenes novada pašvaldības Attīstības un projektu nodaļas energopārvaldnieks.

Foto: "LowTEMP" projekta komanda izzina novecojušās katlu mājas darbības principus

Foto: Beļavas ciema jaunā katlu māja (foto autors: Gulbenes novada pašvaldība)

Pārbūvētas siltumtrases ar jaunām un rūpnieciski izolētām caurulēm, ievērojami samazinot siltuma zudumus. Pēc šī brīža datiem siltuma zudumi ir aptuveni 3-7%. Jaunajai siltumapgādes sistēmai šobrīd ir pieslēgts tautas nams, pagasta pārvaldes ēka, daudzdzīvokļu dzīvojamā māja un veikals. Taču zemas temperatūras centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta Beļavas pagasta pārvaldes ēkai un tautas namam. Abas **ēkas ir siltinātas**, kas ir būtisks **priekšnosacījums**, lai centralizēto siltumapgādi nodrošinātu ar zemu siltumnesēja temperatūru, kas atbilst 4. paaudzes apkures sistēmām. Piemēram, tradicionālajā sistēmā ūdens pieplūde ir robežās no 75 ° C līdz 120 ° C, savukārt zemas temperatūras sistēmā šī temperatūra ir no 40 ° C līdz 70 ° C, kas ļauj nodrošināt mazākus siltuma zudumus un sniedz enerģijas ietaupījumu.

Foto: Gulbenes novada pašvaldības Energo pārvaldnieks Sandis Kalniņš apkures sezonas laikā attālināti seko līdz katlu mājas darbībai.

„Ir pierādīts, ka **pašvaldībās zemas temperatūras centralizētā siltumapgāde ir dzīvotspējīga** un iespējama, tiecoties uz ilgtspējīgām energoapgādes sistēmām, kuras tendētas uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu, fosilā kurināmā un enerģijas patēriņa samazināšanu. Tādējādi šobrīd centralizētajai siltumapgādei ir jābūt elastīgai, lai tās esošo infrastruktūru varētu pielāgot jauniem risinājumiem,” uzsver Dagnija Blumberga, RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta direktore un profesore, „LowTEMP” projekta eksperte.

Līdz ar jauno siltumapgādes sistēmu Beļavas ciemā, tika uzstādīta attālinātās datu nolasīšanas sistēma. Šajā apkures sezonā ievāktie dati būs nozīmīgs pamats zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes stratēģijas ieviešanai Gulbenes novadā, uzsvē Sandis Kalniņš.

Pāreja uz zemas temperatūras centralizēto siltumapgādi ir **pavisam jauna un vēl neierasta pieredze gan Vidzemei, gan Latvijai kopumā**. Gulbenes novads eksperimentālā kārtā ievieš 4. paaudzes centralizētās siltumapgādes sistēmas. Tāpat kā citās valstīs, tā arī Latvijā šobrīd notiek diskusijas par plusiem un mīnusiem pārejai uz 4. paaudzes centralizēto siltumapgādi. Ir **nepieciešama stratēģiska plānošana** gan valsts, gan pašvaldību līmenī, **lai noteiktu prioritāro siltuma avotu, tā sadales tīklu un siltuma saņēmēju**.

Par zemas temperatūras centralizēto siltumapgādi Vidzemes plānošanas reģions stāstīja **VPR Tematiskajā izdevumā „Energo pārvaldība Vidzemē”**, kas iznāca 2018. gada septembrī.

KLĪKŠKINI UZ ATTĒLA

„Zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes koncepcija ir ideāla daudzdimensiju koncepcija, lai radītu konsekventu un uzticamu pieeju, iesaistot dažādas puses - centralizēto siltumapgādes uzņēmumu operatorus, vietējo kopienu, pašvaldību, enerģētikas ekspertus un akadēmiskos spēkus ar kopīgu mērķi izveidot vienotu pāreju uz viedām energoapgādes sistēmām. Lai izvērtētu stiprās un vājās puses pārējai uz zemas temperatūras centralizēto siltumapgādi, būtiska loma ir augšupejošai pieejai, sākot ar reāliem pilotprojektiem un pasākumiem līdz pat daudz globālākai vīzijai.”

Francesco Romagnoli, „LowTEMP” PROJEKTA VADĪTĀJS, RTU VIDES AIZSARDZĪBAS UN SILTUMA SISTĒMU INSTITŪTS

Vidzemes plānošanas reģions „LowTEMP” projekta ietvaros cieši sadarbojas ar Alūksnes novada pašvaldību un tās teritorijā esošo pirmskolas izglītības iestādi „Piemenīte”. PII „Piemenīte” ir izvēlēta par Vidzemes plānošanas reģiona pilotvietu, kur pārbaudīt esošo centralizētās siltumapgādes sistēmu un to mēģināt pielāgot zemas temperatūras centralizētajai siltumapgādei. „Līdz rudenim PII „Piemenīte” siltummezgla telpa tiek pielāgota, lai tajā pārbūvētu siltummezglu,” tā atklāj un detalizētāk par pārbūves darbiem stāsta Mārtiņš Kaļva, Vidzemes plānošanas reģiona „LowTEMP” projekta eksperts. „No pilsētas ienākošā ūdens pieplūdes temperatūra ir 80/60 grādi, bet iekšējā mājas tīklā tie ir 70/50 grādi. Uz vienu no bērnu dārza grupiņām būs izbūvēts atsevišķs siltummaģistrāles loks un uzstādīta papildus vadības iekārta, kas regulēs ūdens pieplūdes temperatūru 46/36 grādi. Vadības iekārta sekos līdz iekštelpas temperatūrai grupiņā un atbilstoši tai kontrolēs pieplūdes temperatūru radiatoros. Piemēram, ziemas aukstākajos mēnešos paredzam, ka pieplūdes temperatūra būs jāpaaugstina, lai nodrošinātu atbilstošu iekštelpas temperatūru grupiņas bērniem. Turpināsim arī sekot līdz datiem par iekštelpu klimatu – gaisa temperatūras un mitruma rādītājiem un CO2 līmenim telpā/-ās. Šie dati ir būtiski, lai nodrošinātu bērnu dārza bērniem piemērotu vidi. Ja izdosies esošo sistēmu pietuvināt zemas temperatūras sistēmas prasībām vismaz vienā grupiņā, un ievāktie dati liecinās par uzlabotu iekštelpu klimatu un efektīvāku siltumenerģijas patēriņu, pirmie soļi uz intelektuālo ēku atbilstoši to iemītnieku prasībām būs sperti.”

Foto: PII „Piemenīte” Alūksnes pilsētā (foto autors: Mārtiņš Kaļva)

Foto autors: Stefan Simonides, BTU Cottbus
Senftenberg, Vācija

Lai labāk izprastu zemas temperatūras centralizētas siltumapgādes dažādās iespējas, „LowTEMP” projekta partneri organizēja vairākas pieredzes apmaiņas vizītes. Viena no tām notika šī gada janvārī Berlīnē, Vācijā. Kopā ar RTU, Gulbenes novada pašvaldību un Vidzemes plānošanas reģionu braucienā piedalījās Alūksnes novada pašvaldības Īpašumu nodaļas vadītājs Ingus Berkulis. Ingus Berkulis stāsta: „Brauciena laikā iepazinās ar vietējā siltumenerģijas uzņēmuma veiktajām darbībām, lai realizētu zemas temperatūras sistēmu lokālā siltumapgādes apkalpes zonā - dzīvojamā kvartālā. Savukārt Cottbus pilsētā vietējās pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekotājs dalījās ar pieredzi par enerģētiski neatkarīgas septiņu dzīvokļu mājai nepieciešamās saules enerģijas iegūšanu un uzkrāšanu. Šāda pieredze nākotnē pārņemama arī Alūksnē, plānojot dzīvojamā fonda būvniecību pilsētā, t.i. energoefektīvus risinājumus ēkas konstrukcijām.”

Marta beigās „LowTEMP” projekta komanda no Latvijas piedalījās partneru sanāksmē Klaipēdā, Lietuvā, kur Klaipēdas Universitāte dalījās pieredzē par saules enerģijas izmantošanu savām ēkām. Atjaunojamie energoresursi, tostarp, saules enerģija, zemes siltums un biomasas tiek sasaistīti ar enerģijas iegūšanu zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes nodrošināšanai. „Beļavas ciemā ir uzstādīta meteostacija, kas sniedz pašvaldībai daudzpusīgus datus par āra klimatu. Ņemot vērā šos datus, mēs izvērtēsim, cik izdevīgs ir plāns par saules paneļu uzstādīšanu apkures siltumapgādes cirkulācijas sūkņu darbības nodrošināšanai,” stāsta Sandis Kalniņš.

Foto no kreisās: Līga Puriņa-Purīte, Baiba Norberte, Sandis Kalniņš, Baiba Kalmane, Mārtiņš Kaļva un Jānis Barinskis.

VIDEO: Zemas temperatūras centralizētā siltumapgāde Baltijas jūras reģionam

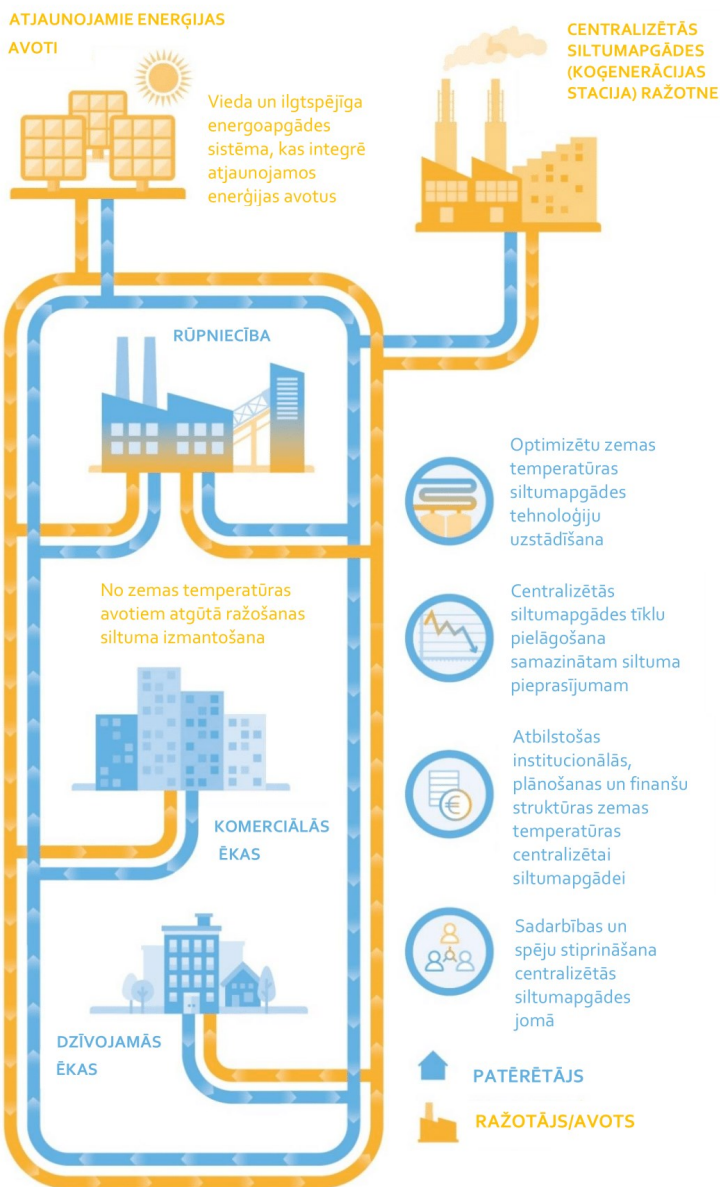
Noskaties video un uzzini par zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes iespējām.

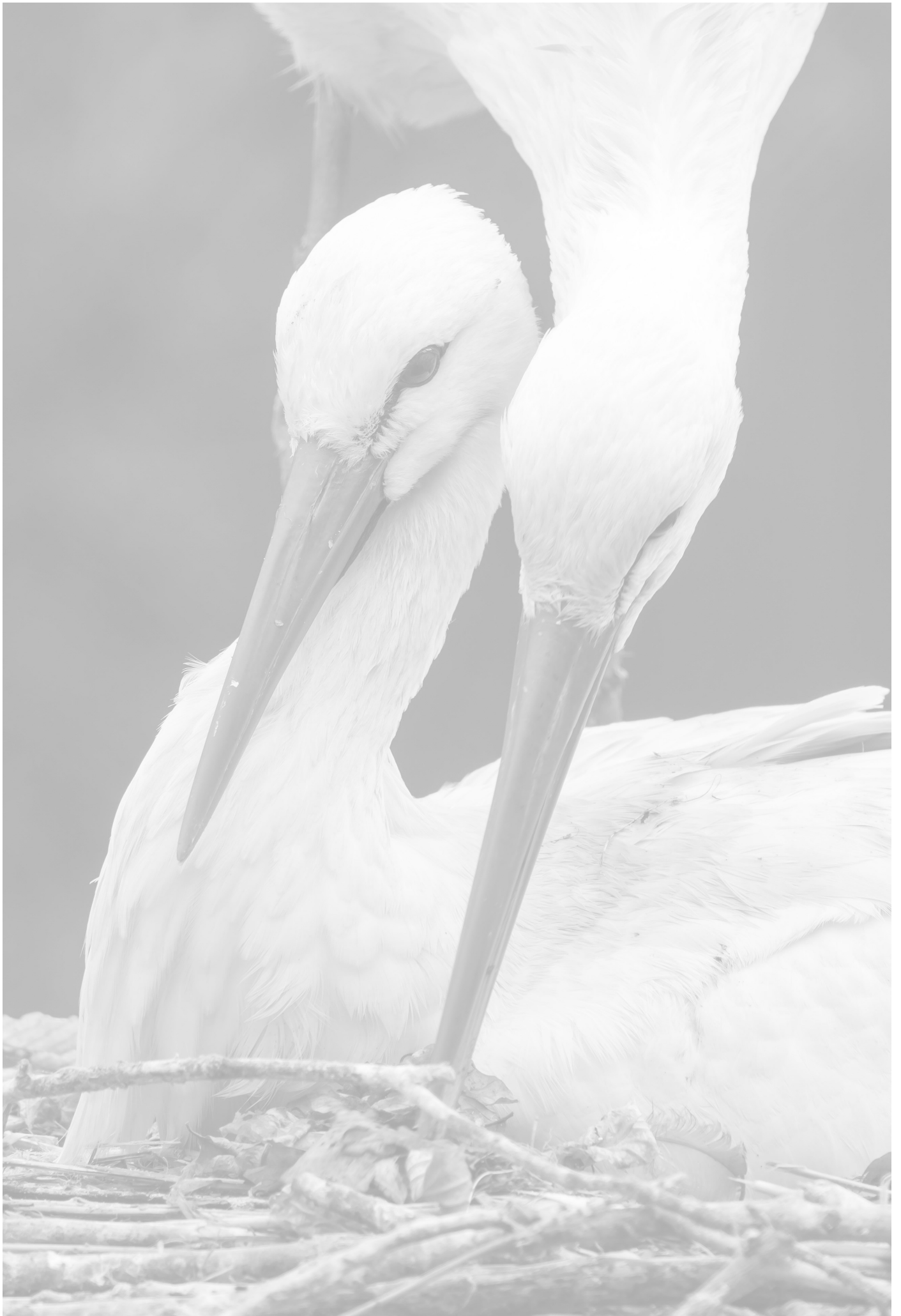
Projekts „Zemas temperatūras centralizētā siltumapgāde Baltijas jūras reģionam” (LowTEMP) tiek īstenots Interreg Baltijas jūras reģiona programmas 2014.- 2020. gadam ietvaros ar Eiropas Reģionālā attīstības fonda un Eiropas teritoriālās sadarbības Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas instrumenta atbalstu. Latvijā „LowTEMP” projektu ievieš Rīgas Tehniskās universitātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts, Gulbenes novada pašvaldība un Vidzemes plānošanas reģions.

Šis raksts atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Eiropas Savienībai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo lietojumu.

Viedās zemas temperatūras centralizētās siltumapgādes sistēmas piedāvā jaunas iespējas paaugstināt energoefektivitāti, izmantojot atjaunojamos energoresursus un pārpalikušo siltumu, tādējādi samazinot siltuma zudumus, īpaši ēkās ar zemāku enerģijas patēriņu.

ATBALSTS EKO INOVĀCIJU VIRZĪBAI STARPTAUTISKAJOS TIRGOS

Īstenojot projektu „Atbalsts eko inovāciju virzībai starptautiskajos tirgos (SUPER)”, 2019. gada sākumā finalizēts **ricības plāns par atbalsta instrumentu pilnveidi MVU Vidzemē un Latvijā**. Plāna tapšanas gaitā tika veikts gan ekoinovāciju atbalsta sistēmas izvērtējums, gan arī apkopota uzņēmēju pieredze un secinājumi, gan arī veikta **IT sektora** pārstāvju aptauja par to, kas būtu pilnveidojams, lai stimulētu tieši šo speciālistu iesaisti ekoinovāciju radīšanā reģionos.

Rīcībplānā izvērsti tiks izstrādāti trīs svarīgākie virzieni:

- 1) pilnveidot atbalsta programmu un politikas instrumentus,
- 2) triple helix* sadarbības veicināšana reģionā
- 3) citas aktivitātes, kas bāzētas uz vietējām vajadzībām sistēmas uzlabošanai, piemēram, risinot nepilnīgu informācijas apriti, kā rezultātā būtiska informācija par pieejamo atbalstu uzņēmējus nerasniedz.

Rīcībplāna virzienus palīdzējušas noteikt gan intervijas ar uzņēmumu pārstāvjiem, gan arī diskusijas darba grupās, kurās piedalījās dažādu organizāciju un valsts iestāžu pārstāvji un dalījās saviem vērojumiem. Paustais viedoklis apkopots un izvērtētas arī citu valstu pieejas atbalsta sistēmas izveidei.

Intervijās ar uzņēmējiem apstiprinājās fakts – **daļa no Vidzemes uzņēmējiem, kas piedalījās intervijās, neviļus nonāca pie secinājuma, ka būtībā tie atbilst eko-inovācija uzņēmuma parametriem, tikai paši to nebija apjautuši**. Kopumā, novērtējot ekoinovāciju atbalsta sistēmu Latvijā, jāsecina, ka valstī nav vienotas stratēģijas un nepastāv atbalsts tieši ekoinovāciju attīstīšanai uzņēmumos. Šeit galvenā problēma nav tik daudz saistīta ar atbalsta instrumentu pieejamību (jo ekoinovāciju attīstītāji var izmantot arī vispārējo atbalstu uzņēmējdarbībā), kā ar faktu, ka, bieži vien uzņēmēji nemaz neapjauš ekoinovāciju ieviešanas priekšrocības un ieguvumus, jo tiem gluži vienkārši trūkst informācijas par tēmu kopumā.

**Laima Engere, PROJEKTA „SUPER”
VADĪTĀJA**

„Lai strādātu pie priekšlikumiem par nepieciešamajiem uzlabojumiem inovāciju ekosistēmas uzlabošanā reģionā, vispirms ir nepieciešams veikt līdzšinējās situācijas izvērtējumu. Viens no projekta ieguldījumiem ir pēc Linčepingas Universitātes veidotajām vadlīnijām veiktais ekoinovāciju atbalsta sistēmas pašizvērtējums. Tas ļāvis novērtēt kopējo inovāciju ekosistēmas struktūru un attīstībai nepieciešamos uzlabojumus, un ir skaidrs, uz ko būtu turpmāk vairāk jākoncentrē uzmanība. Atbalsta sistēmai jābūt pietuvinātai reālajām vajadzībām, tāpēc svarīgi zināt arī sistēmas dalībnieku vērtējumu. Turklāt pēc sarunām ar uzņēmējiem jāsecina, ka joprojām bieži informācija par atbalsta instrumentiem un iespējām nenonāk līdz reģiona mērķgrupai, par spīti šķietami bagātīgajam informācijas laikmetam.”

*triple helix – sadarbība starp
augstskolām, industriju un valsts
pārvaldi

Foto: Latvijas valsts meži arhīvs

Ne vien Latvijā, bet arī citviet Eiropā inovāciju atbalsts koncentrējas nacionālā līmenī un tikai reģionos, kuros ir ievērojams skaits iedzīvotāju pastāv īpaši reģionāla līmeņa atbalsta instrumenti. Latvijā pozitīvi vērtējams atbalsta institūciju filiāļu izvietojums visā valsts teritorijā. Tomēr vienlaikus arī secināts, ka atbalsts, ko varētu izmantot eko-inovāciju attīstīšanai vai produktu uzlabojumiem, nav ilgtspējīgs, jo lielākoties gan pieejamais finansējums, gan atbalstošās institūcijas ir cieši saistītas un atkarīgas no Eiropas Savienības fondiem. Tiklīdz ES finansējums izsīkst, ir grūti nodrošināt atbalsta institūciju darbību, līdz ar to, arī to spēja nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus, kas risinātu aktuālās uzņēmumu problēmas, krītas.

Aicinām noskatīties īsu **VIDEO** stāstu par eko-inovāciju nozīmi un atbalstu, ko uzņēmumi var saņemt, lai to eko-inovatīvās idejas īstenotos tirgiem piemērotos produktos un pakalpojumos.

SUPER
Interreg Europe

Projekts „SUPER” Vidzemes plānošanas reģionā tiek īstenots ar starpreģionu sadarbības programmas Interreg Europe 2014-2020 atbalstu. Tā mērķis - attīstīt videi draudzīgas uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta sistēmas partneru reģionos. Vairāk informācijas ŠEIT.

IEGULDĪJUMS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA INSTRUMENTU ATTĪSTĪBĀ

Uzlabot vietējo politiku, mācoties no citiem

Pamatojoties uz Vidzemes reģiona uzņēmēju vajadzībām un ārvalstu labās prakses piemēriem, RATIO projektā ir izstrādāts **Rīcības plāns inovāciju veicināšanai mazos un vidējos uzņēmumos reģionā**. Rekomendācijas, kas izstrādātas projekta ietvaros par potenciālo inovāciju politikas un uzņēmējdarbības atbalsta instrumentu pilnveidi, ņemtas vērā, būtiski uzlabojot inovācijas atbalsta instrumentus, piemēram, **Inovāciju vaučeru programmu**. Tajā uzsvāri likti uz ciešākas sadarbības veidošanu starp pētniecības sektoru un uzņēmējiem kopīgu inovācijas projektu īstenošanai, ieviešot īpašu atbalstu produktu testēšanai un pētījumu rezultātu komercializēšanai.

Rekomendāciju izstrādē īpaši tika ņemta vērā Īrijas valsts pieredze atbalsta sistēmas veidošanā un uzturēšanā, kas tika iepazīta projekta īstenošanas laikā. Īrijas labā prakse liecina, ka, efektīvi sadarbojoties un sadalot pienākumus starp valsts un reģionālajām uzņēmējdarbības atbalsta organizācijām, ir iespējams nodrošināt efektīvu atbalsta programmu pārvaldības modeli un atbalsta pieejamību MVU lauku apvidos.

Jānis, Siliņš, EKONOMIKAS
MINISTRIJAS INOVĀCIJAS
DEPARTAMENTA
INOVĀCIJAS POLITIKAS
NODAĻAS VADĪTĀJA
VIETNIEKS

„RATIO projekta ietvaros izkristalizējušās idejas ļoti veiksmīgi tika integrētas inovāciju atbalsta programmas grozījumos. Sanāca ļoti labs komplekss risinājums, jo iestrādājām gan Vidzemes plānošanas reģiona priekšlikumus un ārvalstu pieredzes apmaiņā gūtās zināšanas, gan Ekonomikas ministrijas piesaistīto ekspertu ieteikumus. Programmas grozījumi tieši tai brīdī bija aktuāli.”

Jāatzīst gan, ka projekta RATIO veiksmīga ieviešana nebūtu iespējama bez aktīvas uzņēmumu atbalsta organizāciju un pašu uzņēmēju iesaistes. Diskusiju un darba grupu dalībnieki ir gandarīti par to, ka to vajadzības un ierosinājumi ir sadzirdēti un ņemti vērā.

Ar projekta palīdzību tika veikta vietējo uzņēmumu inovācijas potenciāla apzināšana, lai spētu atbalstīt to izaugsmi un attīstību inovācijas kontekstā, kā arī ļāva uzņēmumiem mācīties par šī brīža atbalsta instrumentu klāstu, piedaloties projekta organizētajās tikšanās, diskusijās un pieredzes braucienos.

RĪCĪBAS PLĀNA KOPSAVILKUMS PAR PLĀNOTO RĪCĪBU BLOKIEM UN AKTIVITĀTĒM

A BLOKS — Rīcības un rekomendācijas politiku un to īstenošanas instrumentu pilnveidei.

A.1. Prioritārā rīcība

SAM 1.2.1. pasākuma 1.2.1.2. izmaiņu risināšana, lai palielinātu MVU iespējas piesaistīt augsti kvalificētus darbiniekus.

A.2. Prioritārā rīcība

SAM 1.2.1. pasākuma 1.2.1.2. izmaiņu risināšana MVU inovāciju aktivitātes paaugstināšanai.

B BLOKS — Rīcības inovāciju vides (koordinācijas, konsultatīvā atbalsta struktūru darbības, informācijas un infrastruktūras nodrošinājuma un pieejamības pilnveide un attīstība) pilnveidei

B.1. Prioritārā rīcība

Koordinācijas sistēmas un ieviešanas mehānismu pilnveide.

B.2. Prioritārā rīcība

MVU inovāciju vajadzībām nepieciešamo zināšanu, informācijas un datu pieejamības un kvalitātes pilnveide.

B.3. Prioritārā rīcība

Inovāciju un tehnoloģiskās attīstības pasākumu klāsta palielināšana un kompetenču ieguves iespēju pilnveide, iesaistot esošos inovāciju sistēmas darbiniekus un izmantojot esošo infrastruktūru.

C BLOKS — Rīcības MVU aktivizēšanai un motivēšanai

C.1. Prioritārā rīcība

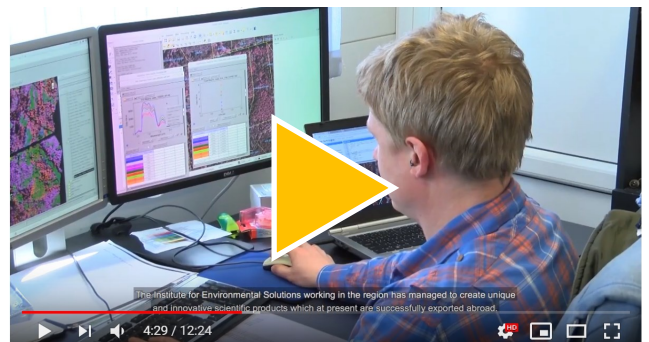
MVU aktivizēšanas un motivēšanas pasākumi ar mērķi sekmēt jaunu inovāciju rašanos un ieviešanu.

RATIO projekts tiek īstenots Eiropas Reģionālā attīstības fonda „Interreg Europe” 2014.-2020. gadam programmas ietvaros.

**Rīcības plāna
pilna teksta versija
latviešu valodā
pieejama
[ŠEIT.](#)**

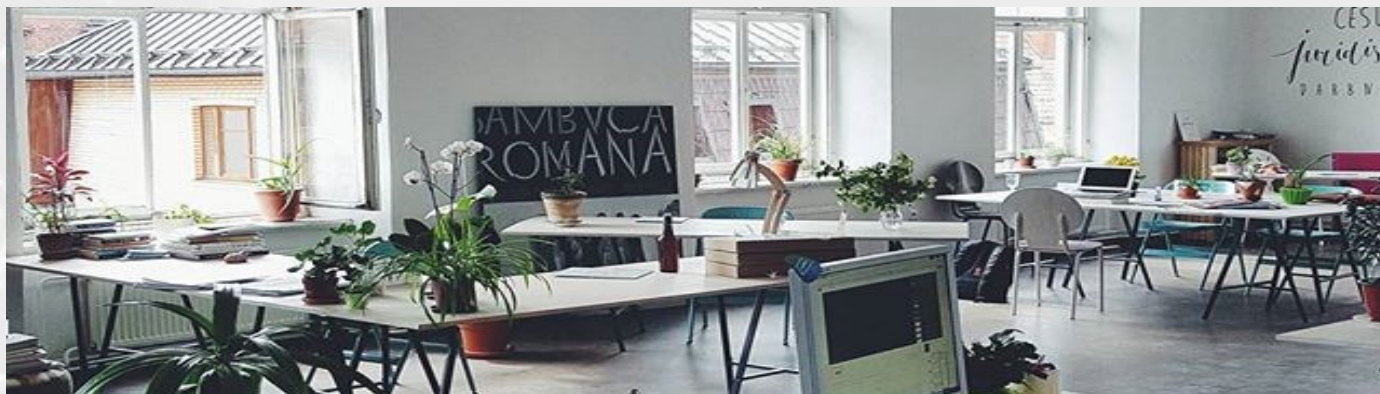
Projektā arī Vidzemes plānošanas reģions piedāvāja savas labās prakses piemērus, ārvalstu partneriem stāstot par Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteri un Vides risinājumu institūta darbību. Korkas tirdzniecības kamera (Īrija) iekļāvusi savā rīcības plānā pārtikas klasteri, atzīmējot šāda modeļa dzīvotspēju arī Īrijā un īpaši koncentrējās uz klastera aktivitātēm industrijas pārvaldībā.

VIDEO: UZŅĒMĒJDARBĪBAS UN INOVĀCIJU ATBALSTS VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONĀ

Video veidots, lai palīdzētu uzņēmējiem atrast sev nepieciešamo informāciju un konsultācijas biznesa attīstībai. **Noskatieties trīs veiksmes stāstus, kā attīstīt inovatīvus produktus attālos reģionos, veiksmīgi sadarbojoties ar pētniecības institūcijām.** Vienlaikus video paredzēts kā iedrošinājums uzņēmējiem, politikas veidotājiem un biznesa atbalsta organizācijām, rosinot tos aktīvai rīcībai un diskusijām, lai RATIO Rīcības plānā ietvertos ieteikumus veiksmīgi īstenotu.

Nevalstiskais sektors kā industriju un jomu attīstības viens no dzinējspēkiem

„EcoRIS3” projektā iesaistītas četrpusējās sadarbības puses (t.s. quadruple helix modelis) – valsts iestādes, zinātnes un pētniecības institūcijas, industrija un sabiedrība, kuru savstarpēja sadarbība inovāciju vides attīstībā ir izšķiroši nozīmīga. Reģiona un valsts līmenī īpaši vēlamies izcelt nevalstiskā sektora (NVO) lomu, jo esam secinājuši, ka šī sektora dalībnieki spēj rast progresīvus sadarbības ceļus, lai attīstītu inovāciju ekosistēmu Vidzemē un sniegtu nepieciešamo atbalstu mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) segmentam, ietekmējot arī nacionāla līmeņa uzņēmējdarbības atbalsta politikas jautājumus.

**S
KO
LA6**

Projekta pieredzes apmaiņas ietvaros līdz šim uzņemtā ārvalstu partnerība paudusi augstu novērtējumu par Vidzemes NVO darbību tieši uzņēmējdarbības un inovāciju vides veicināšanā. Pārstāvjus no Spānijas, Īrijas, Portugāles, Lietuvas, Somijas, Itālijas un Francijas iepazīstinājām ar NVO, kas darbojas kā dzinējspēks atsevišķās radošo un kultūras industriju, zinātnes un citās jomās. Viens no piemēriem ir radošo industriju centrs – koprades māja „Skola6”, kas darbojas Cēsīs un vienā ēkā apvieno gan kopdarba telpas, gan radošo uzņēmumu darbnīcas. Projekta partnerība pauda atzinību par šīs iestādes finansējuma modeli, kas sastāv no publiskā, privātā un piesaistīto projektu finansējuma.

Tāpat partnerus iepazīstinājām ar „Valmieras Attīstības aģentūras” (VAA) darbību. VAA organizētais inovāciju atbalsta projektu konkurss „Zīle”, kas tiecas veicināt jaunu produktu un inovāciju realizēšanu, stiprināt esošos uzņēmumus un veicināt jaunu tehnoloģisku uzņēmumu veidošanos vairākās pašvaldībās, ir identificēts kā projekta „EcoRIS3” labās prakses piemērs. Sadarbojoties vairākām pašvaldībām, izveidots viens konkurss ar mērķi veicināt ekonomisko attīstību ne tikai vienā pašvaldībā, bet plašākā teritorijā.

**VALMIERAS
ATTĪSTĪBAS
AĢENTŪRA**

VIDES RISINĀJUMU INSTITŪTS

Vides Risinājumu Institūts, apvienojot Latvijas un ārvalstu zinātniekus, māksliniekus, praktiķus un moderno tehnoloģiju sniegtās iespējas, strādā pie inovatīvu risinājumu radīšanas kompleksām vides problēmām un ilgtspējīgai dabas resursu izmantošanai. Komandā strādā zinātnieki un praktiķi no tādām nozarēm kā bioloģija, ķīmija, hidroloģija, vides zinātne, fizika, matemātika, datorzinātne, ainavu plānošana, mežsaimniecība, u.c.

un īstenoto projektu mērogs ir apbrīnāms vērts. „EcoRIS3” partneri pauda atzinību par to, ka šādi pozitīvi piemēri sastopami ne tikai galvaspilsētā, bet tieši Vidzemes reģionā.

Dr. John Hobbs, KORKAS TEHNOLOĢIJU INSTITŪTA PĀRSTĀVIS augstu novērtēja pieredzes apmaiņas vizīti Vidzemē, kas norisinājās projekta „EcoRIS3” ietvaros. Sevišķi viņš uzteica inovatīvo pieeju, kas izmantota, finansējot un attīstot kopstrādes telpu „Skola6” un sadarbības formu starp telpu izmantotājiem.

„Skola6 reprezentē fantastisku sadarbību starp Cēsu pašvaldību un vietējiem uzņēmējiem, kā ietvaros atjaunotas un iznomātas tukšas agrākās skolas telpas, tā radot vietu, kur darboties uz radošumu, dizainu fokusētiem jaun-uzņēmumiem, kā arī gūt pieredzi vienam no otra. Pašvaldības lēmums piesaistīt projektu vadītāju, kurš ar ikgadēju piešķirtu budžetu organizē un koordinē pasākumus, stiprina un paplašina „Skola6”. Šis modelis ir ļoti piemērots Korkai, kur kopdarba procesa attīstīšana ir projekta „EcoRIS3” rīcības plāna fokusā. Apkārt Korkas centram ir daudz pamestu ēku, ko atjaunojot, varētu risināt augošo nepieciešamību pēc biroju telpām jaun-uzņēmumiem un pavērt ceļu inovācijām rūpnieciskajā ekosistēmā. Mērķtiecīga šo ēku atjaunošana piesaistītu pilsētai vairāk cilvēku, radītu atbilstošu vidi jaunajiem uzņēmējiem un veicinātu nodokļu ieņēmumus valstij.”

Līdz 2019. gada nogalei projekta „EcoRIS3” ietvaros Vidzemes plānošanas reģions (VPR) strādās pie **rīcības plāna** izveides, kas iekļaus aktivitātes, lai **uzlabotu atbalsta instrumentus inovāciju vides veicināšanai Vidzemē viedās specializācijas jomās**.

VPR veicis pētījumu, kurā secināts, ka reģiona uzņēmēji maz piesakās inovāciju atbalsta pasākumiem, tāpat pētniecības un inovāciju izstrādes atbalstam, lai gan šis ir viens no veidiem kā iedzīvināt augstas pievienotās vērtības produktu radīšanu.

Uzņēmējiem nereti trūkst informācijas par pieejamajiem valsts atbalsta pasākumiem kopumā, kā arī izpratne par to ieviešanu. Pētījums norāda uz valdošu nostāju uzņēmēju vidū, ka daļība šādos atbalsta pasākumos saistās ar augstām izmaksām, kā arī saņemt valsts dotācijas inovāciju radīšanai uzņēmumā ir sarežģīti un saistās ar augstu birokrātisko slogu.

Šobrīd VPR organizē rīcības plāna apspriešanu ar visām iesaistītajām pusēm – valsts iestādēm, zinātnes un pētniecības institūcijām, kā arī biznesa sektoru.

Viens no piedāvātajiem rīcības plāna risinājumiem paredz nodrošināt, ka uzņēmējiem ir pieejamas speciālistu konsultācijas, lai palīdzētu virzīties cauri atbalsta projektu dažādajiem īstenošanas etapiem, iekļaujot arī sadarbību ar pētniecības institūcijām. Tāpat plānots veidot inovāciju laboratoriju, lai savestu kopā nozares uzņēmējus un zinātniekus. Paredzēts organizēt tematiskos seminārus MVU par Industrijas 4.0 sniegtajām iespējām ražošanā, kas var palīdzēt risināt darbinieku trūkumu.

ecoRIS3
Interreg Europe

Projekts „Vietējo un reģionālo inovāciju ekosistēmu atbalsta politikas instrumenti (EcoRIS3)” īstenots Interreg Europe programmas 2014.–2020. gadam ietvaros. Tā mērķis ir analizēt iespējas un identificēt labākos piemērus, lai rezultātā izveidotu jaunus, efektīvākus atbalsta līdzekļus un vadlīnijas, kurus būtu iespējams ieviest starpnozaru inovāciju un pētniecības pārnesei un sadarbības veicināšanai starp zinātnes un tehnoloģiju centriem un reģionālo biznesa sektoru viedo specializāciju jomās.

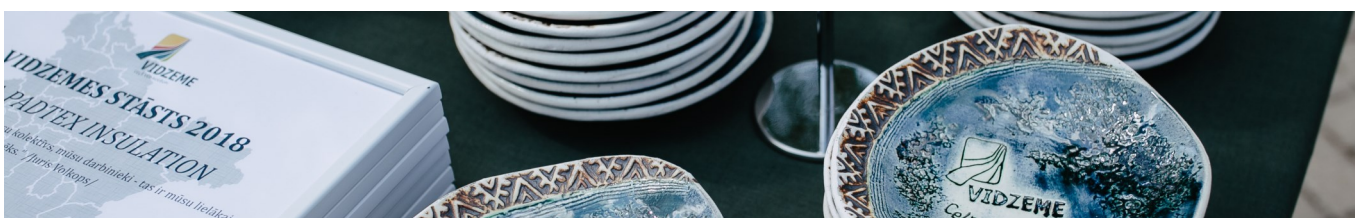
VUC loma uzņēmējdarbības ekosistēmas uzlabošanā Vidzemē

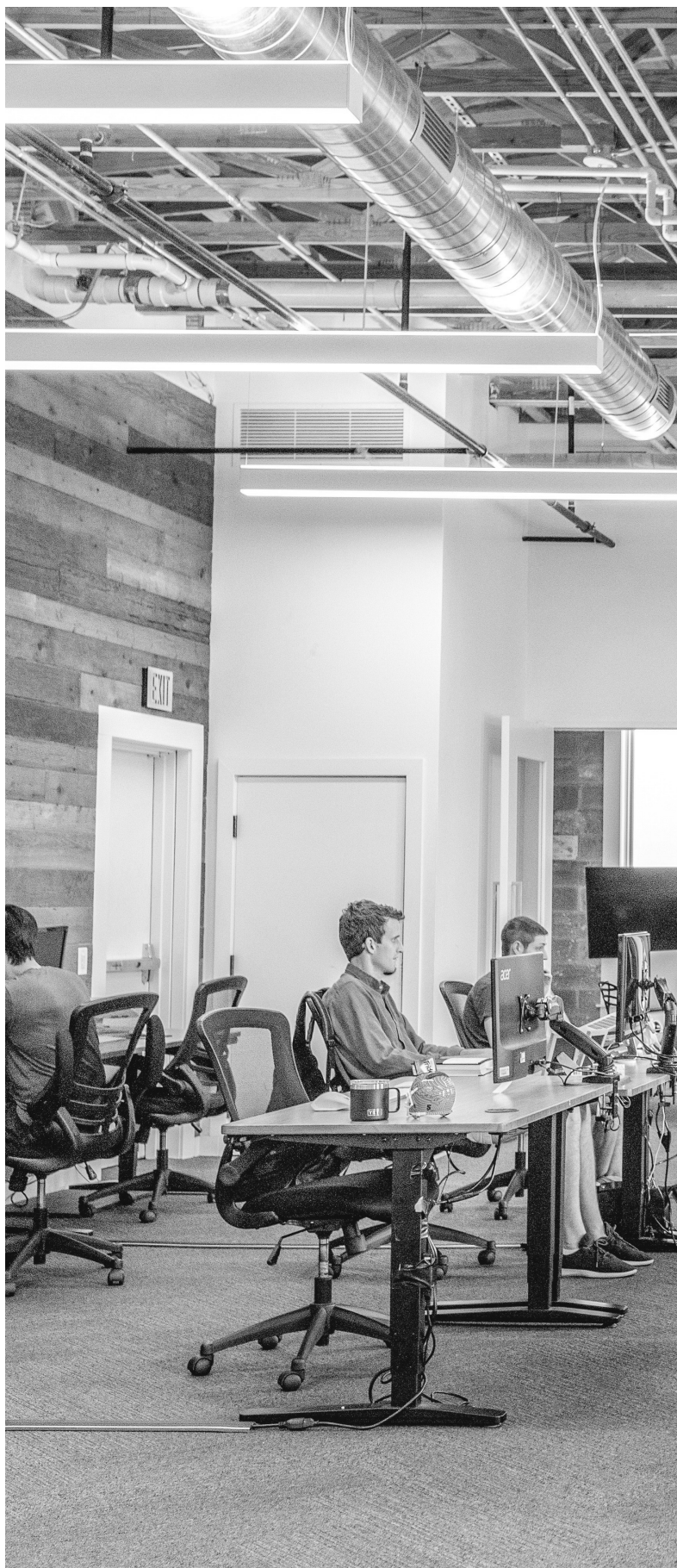
Vidzemes uzņēmējdarbības centrs (VUC) kā vienu no saviem darbības mērķiem izvirzījis uzņēmējdarbības un inovācijas veicinošu pasākumu organizēšanu. Līdz šim meklētas jaunas un radošas formas, kā sniegt uzņēmējiem jaunas zināšanas un iedvesmot viņus jauniem izaicinājumiem. Izdevies noorganizēt gan **hakatonu profesionālajās izglītības iestādēs**, lai mudinātu jauniešus apzināties savu zināšanu un ideju vērtību un spēju realizēties negaidītos produktos un pakalpojumos, gan arī ik gadu augustā tiek organizēts **Vidzemes reģiona uzņēmējus godinošs pasākums – „Vidzemes stāsti”**. Pasākumā, kas tradicionāli notiek vasaras izskaņā, augusta beigās, ne vien tiek izteikta pateicība rosīgiem un idejām bagātiem cilvēkiem, bet vienlaikus nominācijas kalpo kā iedrošinājums, ka reģionos ir milzīgs potenciāls uzņēmējdarbības attīstības iespējām.

Centrs neilgu laiku atpakaļ iniciēja pavisam vēl nebijušu ideju un sadarbībā ar Latvijas Mākslas akadēmiju strādāja pie **īpašas CV formas – portfolio – izstrādes cilvēkiem ar invaliditāti to konkurētspējas stiprināšanai darba tirgū**. Latvijā šāda metode vēl līdz šim nav izmantota, tomēr tā atzīstama par piemērotu veidu, kā darba devēju ar sevi un savām prasmēm var iepazīstināt cilvēks ar invaliditāti.

Viena no pēdējām interesantajām idejām, kas tika arī īstenota Vidzemes reģionā, bija **Intensīvās biznesa konsultācijas**, kas tika organizētas Vidzemes inovāciju nedēļas ietvaros 2019. gada februārī. Konsultāciju laikā 20 minūšu ietvaros interesenti varēja saņemt uzņēmējdarbības atbalsta organizāciju pārstāvju, pētnieku un zinātnieku padomus dažādu problēmjautājumu un izaicinājumu risināšanai savā biznesā. Ideja par intensīvajām biznesa konsultācijām ar nozares ekspertiem aizgūta no Čehijas. Konsultācijas klātienē sniegt bija ieradušies vairāk kā 10 zināmi eksperti, lai sniegtu atbildes par eksporta jautājumiem, produktu attīstību, tehnoloģiju attīstību, kā arī atbalsta instrumentiem, sevišķi koncentrējoties uz kokapstrādes un pārtikas nozarēm. Uzņēmējus konsultēja gan Meža un koksnes produktu pētniecības attīstības institūta direktors Andrejs Domkins un Latvijas Universitātes Tehnoloģiju un zināšanu pārnese nodaļas vadītāja un Pārtikas tehnoloģijas fakultātes profesore Sandra Muižniece-Brasava, gan arī skauti no Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras u.c.

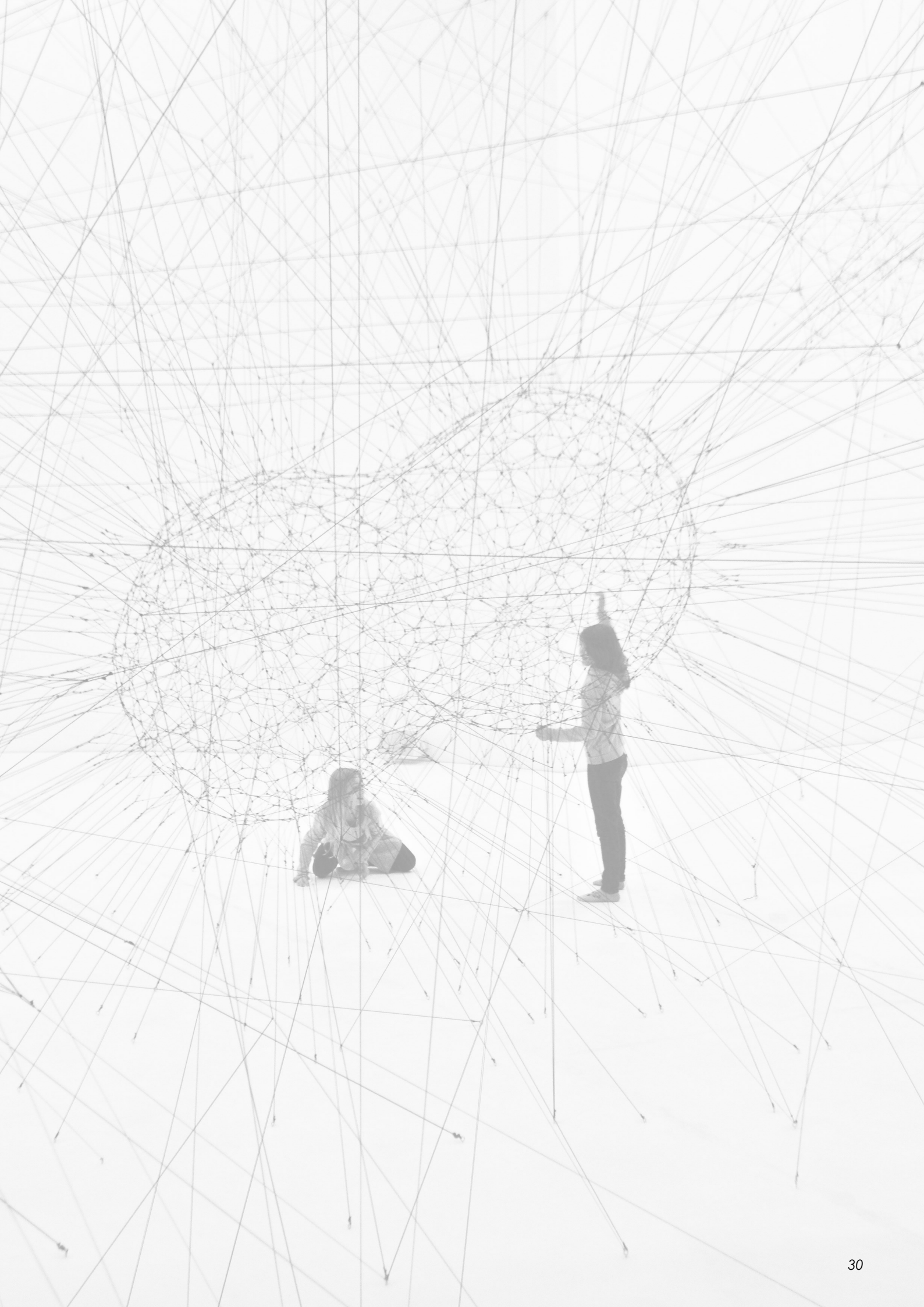

„Vidzemes uzņēmējdarbības centrs ne tikai mācās no ārvalstu pieredzēm un mēģina iedzīvināt dažādas idejas Vidzemē, bet vienlaikus arī piedalās diskusijās par uzņēmējdarbības ekosistēmas uzlabojumiem reģionos. Vidzemes plānošanas reģionam, īstenojot starptautiskus projektus un aplūkojot citviet Eiropā izveidotas uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas, nācies secināt, ka ir būtiski, lai reģionālā līmenī ir kāds spēlētājs, kura rīcībā ir visa informācija un kurš spēj konsultēt un sniegt atbalstu interesentiem uzņēmējdarbības attīstībai, pildot reģiona līmeņa uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas koordinators lomu. Šobrīd norit aktīvs darbs pie tā, lai nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos ņemtu vērā reģionālās vajadzības un domātu ne tikai par valsts makroekonomisko izaugsmi, bet arī par reģionu konkurētspējas veicināšanu. VUC ir izveidojis arī investīciju platformu <http://invest.vidzeme.lv>, kurā tiek nodrošināta investīciju datu bāzes darbība Vidzemes plānošanas reģiona teritorijā, kā arī publicēta uzņēmējiem saistoša informācija.”

Laima Engere, VIDZEMES
UZŅĒMĒJDARBĪBAS CENTRA
VADĪTĀJA

REĢIONA ATTĪSTĪBAI: VIEDĀS SPECIALIZĀCIJAS STRATĒGIJA UN INOVĀCIJU BROKERIS

Pārrobežu viedās specializācijas stratēģijas metodoloģija

Viedā specializācija pēdējos gados ir kļuvusi par atslēgvārdu, jo īpaši starp tiem, kas strādā inovāciju, reģionālās konkurētspējas un attīstības jomā. Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) tiek uzskatītas par jaunu un daudzsoļu politikas instrumentu, lai veidotu uz zināšanām balstītas un konkurētspējīgākas ekonomikas. Šo stratēģiju izstrāde un īstenošana var uzlabot reģionālās un nacionālās ekonomiskās struktūras, palielinot uzņēmumu un pētniecības sektora mijiedarbību, palielinot ieguldījumus, piesaistot talantus inovāciju centriem un intensīvāku sadarbību starp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), tādējādi veicinot ekonomisko izaugsmi.

Lai viedās specializācijas kļūtu par efektīvu politikas koncepciju un lai reģions un tā ekonomika kļūtu daudz konkurētspējīgāka, ir vajadzīgi atbilstoši instrumenti. Vairāki Baltijas jūras reģiona valstu pārstāvji no Dānijas, Igaunijas, Somijas, Vācijas, Latvijas, Lietuvas un Polijas ir apvienojušies projektā „GoSmart BSR” un izvirzījuši kopīgas viedās specializācijas prioritātes un sfēras, kurām noteikts visaugstākais potenciāls pārrobežu sadarbības un inovāciju attīstīšanai. Sadarbības rezultātā tika izstrādāts metodoloģisks priekšlikums vairāku reģionu kopīgai viedās specializācijas stratēģijai (Trans-S3), kas kalpos kā noderīgs politikas instruments kopīgu inovāciju ieviešanai pārrobežu līmenī.

Trans-S3 metodiku var plaši izmantot situācijās, kad reģionu grupa vēlas stiprināt sadarbību kādā nozarē/produktu grupā vai produktu nišā. Trans-S3 metodoloģija ļauj pāriet no konkurētspējīga reģiona koncepcijas uz konkurētspējīgu reģionu grupas koncepciju.

Starptautiskā inovāciju brokeru sistēma

Šajā projektā izstrādātā Trans-S3 metodoloģija ir pamats starptautiskās inovāciju brokeru sistēmas (TIBS) ieviešanai, kas atbalsta mazos un vidējos uzņēmumus, lai palielinātu to spēju virzīties uz inovācijām balstītu internacionalizāciju.

Speciāli apmācīti brokeri sniedz starptautiskās zināšanās un pieredzē balstītu personisku un praktisku palīdzību, piemēram, par ārvalstu tirgu specifiku, uzņēmējdarbības attīstībai pieejamiem instrumentiem utt. Brokeri analizē uzņēmuma vērtību ķēdi, lai atrastu vispiemērotāko atbalsta instrumentu. Sistēma būs arī vērtīga datu bāze jaunu attiecību veidošanai un uzņēmuma attīstības virzīšanai uz pilnīgi jaunu – pārrobežu līmeni.

Inovācijas brokeris Vidzemē jau ir sācis konsultēt uzņēmumus, un viens no tiem ir automatizācijas risinājumu uzņēmums, kura pakalpojumi tiks piedāvāti citu reģionu uzņēmumiem, tādējādi arī tie kļūs konkurētspējīgāki un efektīvāki. Ja divu reģionu uzņēmumi savā starpā sadarbojas un ir saistīti, sniedzot viens otram inovatīvus risinājumus, palielinās arī abu reģionu kopējā konkurētspēja.

Vidzemes reģiona inovāciju brokeris Ilona Platonova skaidro, kā tas darbojas: „*Makroreģiona spēks ir efektīvās vērtību ķēdēs. Vairums produktu izejvielas rod vienā valstī, bet sastāvdaļas ražotas citā, komplektē vēl citur, un klients to iegādājas un patērē vēl citā valstī. Visa šī ražošanas un loģistikas sistēma, tad arī ir “vērtību ķēde”. Preces un pakalpojumus klientiem piedāvā nevis atsevišķi reģioni, bet gan uzņēmumi, kas ir saistīti kopējā vērtību ķēdē un atrodas dažādos reģionos jeb makroreģionā. Makroreģions konkurē ar citiem reģioniem, kuros ražo līdzīgas preces vai pakalpojumus, piemēram, ASV vai Ķīnu. Ja, izmantojot inovācijas, kāds vērtību ķēdes posms kļūst konkurētspējīgāks, tad palielinās visa makroreģiona konkurētspēja.*”

KAS IR INOVĀCIJU BROKERIS?

Inovāciju brokera uzdevums ir konsultēt mazos un vidējos uzņēmumus par to potenciālajām attīstības iespējām. Ar brokera atbalstu uzņēmumiem ir iespēja gūt plašāku skatījumu par vēl neapjaustām, bet perspektīvām tirgus nišām un iespējām, kas atrodas aiz Latvijas robežām. Uzņēmumiem, kurus interesē pārrobežu sadarbība, brokeris var piedāvāt atrast sadarbības partnerus – gan uzņēmējus, gan pētniecības iestāžu pārstāvjus no šādām valstīm: Vācijas, Dānijas, Igaunijas, Lietuvas, Somijas un Polijas (jau šobrīd secināts, ka īpaša interese par sadarbības partneriem no Latvijas ir Valgas reģionam Igaunijā). Uz konsultācijām ar brokeri īpaši aicināti tie uzņēmumi, kuriem ir ilgtermiņa attīstības plāni un kuru attīstības iespējas Latvijā ir ierobežotas

ILONA PLATONOVA
INOVĀCIJU BROKERIS VIDZEMĒ

ilona.platonova@vidzeme.lv
mob.t. +371 29282826

SAZINIES!

3

kokrūpnieki, pārtikas ražotāji, tehnoloģiju attīstītāji

>15

sniegtas konsultācijas

lielākoties interese par papildus atbalsta iespējām

2019. gada augusts

INTERESANTI

Konsultācijās atklājies, ka neviens no uzņēmumiem līdz šim nav iedomājies, ka eksportam sava saražotā produkta vietā varētu piedāvāt ZINĀŠANAS

Uzņēmumiem TRŪKST avota, kurā vienviet varētu ATRAST visu sev būtisko informāciju par iespējām attīstībai

Uzņēmumi REGULĀRI atgriežas, lai uzdotu papildu jautājumus inovāciju brokerim

Vidzemes plānošanas reģiona projektu vadītājs un Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera valdes loceklis Kristaps Ročāns uzsvēr viedās specializācijas stratēģijas nozīmi Vidzemes reģionā:

„Reģionam ir svarīgi definēt un stratēģiski attīstīt specifiskas nišas, kurās mums ir izaugsmes potenciāls un konkurētspējīgas priekšrocības. Tās ir nišas kurās jau ir labas iestrādes, aktīvi privātā un pētniecības sektora spēlētāji piemēram, bioekonomika, digitalizācija. Citiem vārdiem – nepieciešams attīstīt reģiona viedo specializāciju.

Koncentrējoties uz konkrētām nišas specializācijām, mēs kā reģions kļūstam konkurētspējīgāks un interesantāks arī ārvalstu partneriem. Izmantojot esošās un jaunas reģiona ārvalstu partnerības, mums kļūst pieejami jauni resursu veidi, zināšanas, jauni sadarbības tīkli un kontakti, informācija un uzņēmējdarbības iespējas.

Tas ir veids, kā reģions var integrēties jaunās vērtību ķēdēs, sadarbības tīklos un konsorcijs.”

“Pārrobežu viedās specializācijas stratēģijas metodoloģija”: informatīvs izdevums
[KLIKŠKINI ŠEIT](#)

PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU VIDES PILNVEIDOŠANA

Pētniecības infrastruktūras pieejamībai jāuzlabojas

Lai attīstītu reģiona konkurētspēju, nepieciešams attīstīt tādu inovāciju vidi, kas palīdz uzņēmumiem veidot inovatīvus un konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību. Specifisku tehnoloģisko zināšanu, ekspertīzes un nepieciešamās infrastruktūras trūkums bieži vien kavē uzņēmumus šādu jaunu produktu testēšanai, izveidei un komercializācijai, savukārt pētniecības institūtos un augstskolās šāda specifiska ekspertīze, tehnoloģiskas zināšanas un īpašas iekārtas – pētniecības un inovāciju infrastruktūra (PII) - ir izveidota un tiek attīstīta, taču ne vienmēr tā ir ērti pieejama arī uzņēmumiem. **Būfiski, lai PII, kas ir valsts un reģiona augstākās izglītības un pētniecības institūcijās, kļūtu praktiski pieejamākas uzņēmējiem, kuru uzņēmējdarbības pamatā ir inovācijas produktu un pakalpojumu attīstīšanā.**

Vidzemes plānošanas reģiona ieviestais INNO INFRA SHARE projekts ir viens no soļiem, kas var tuvināt uzņēmējdarbības un pētniecības sektorus Vidzemē un Latvijā.

2018. gada nogalē Rīgā un Cēsīs norisinājās divi Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) rīkoti semināri par pētniecības un inovāciju infrastruktūras (PII) pieejamības uzlabošanu uzņēmumiem. Seminārus vadīja augsta līmeņa eksperti no Francijas Dr. Pjērs Padilla (Pierre Padilla) un Dr. Emanuēls Budārs (Emmanuel Boudard) (N-ABLE). Abu semināru laikā P. Padilla uzsvēra, ka **Latvijas un Vidzemes PII ir jādome nevis tikai par to, kā labāk sadarboties savā starpā un padarīt savas infrastruktūras un pakalpojumus pieejamus vietējiem uzņēmumiem, bet arī par to, kā sadarboties ar citām PII Eiropā un uzņēmumiem ārvalstīs**, jo vairākos gadījumos reģionā attīstītās zinātniskās kompetences nav lietderīgi fokusēt tikai uz ļoti ierobežotu vietējo pieprasījumu, bet ir jāmeklē sadarbības iespējas arī citur Eiropā. Lai tas notiktu, PII ir ne vien jāiesaistās dažādās ES līmeņa inovāciju platformās, bet arī jāveic reālistisks savu stipro pušu, resursu un PII piedāvājuma izvērtējums – ir **jākoncentrē resursi un jāattīsta nišas specializācijas jomas**, kurās ir ekselences potenciāls. Eksperti Dr. Pjērs Padilla un Dr. Emanuēls Budārs ir ar plašu pieredzi pētniecības un inovāciju organizāciju attīstības konsultēšanā, strādā gan kā eksperti Eiropas Komisijā, gan OECD, konsultē valsts pārvaldes organizācijas, PII organizācijas un uzņēmumus vairākās Eiropas valstīs. Eksperti atzīnīgi novērtēja VPR līdz šim paveikto INNO INFRA SHARE starptautiskajā partnerībā un norādīja, ka VPR arī turpmāk ir jāveicina ne vien reģiona PII sadarbība vietējā mērogā, bet arī ar partneriem ārvalstīs.

Projekta ietvaros izstrādāts digitālais buklets (angļu valodā) par pētniecības un inovāciju infrastruktūru Eiropā, kurā pieejams šķirklis arī par Vidzemes teritorijā esošo piedāvājumu.

Viens no projekta galvenajiem rezultātiem ir 2019. gada pirmajā pusē tapušais Rīcības plāns, lai uzlabotu pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību uzņēmumiem un sniegtu rekomendācijas PII ietekmējošās politikas pilnveidei. Neskatoties uz salīdzinoši izmēros nelielām un mazskaitlīgām pētniecības un inovāciju infrastruktūras vienībām reģionā, Vidzemes plānošanas reģionam ir labi priekšnoteikumi, lai izveidotu pētniecības un inovāciju ekosistēmu. Jau šobrīd universitātes un pētniecības institūcijas ir nodibinājušas ciešu sadarbību un sākušas regulāri strādāt pie kopīgiem projektiem un jautājumiem. Salīdzinoši neliels skaits iesaistīto pušu nodrošina to, ka lēmumi tiks pieņemti daudz ātrāk un rezultāti būs daudz efektīvāki.

Kopīgiem spēkiem projektā identificētas atbilstošākās labās prakses, kuras būtu vērtīgi iedzīvināt arī Vidzemē, ņemot vērā lokālo situāciju un kontekstu:

- ♦ pilnveidot politikas ietvaru, sekmējot daļītas pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieeju un infrastruktūras pieejamību kopumā;
- ♦ stiprināt sadarbību starp reģionālā līmeņa pētniecības un inovāciju dalībniekiem;
- ♦ palielināt pētniecības un inovāciju infrastruktūras turētāju zināšanas un motivāciju;
- ♦ palielināt starptautisko sadarbību.

Kristaps Ročāns, PROJEKTA INNO INFRA SHARE VADĪTĀJS

„Inovācija nav tikai pilnīgi jauns produkts, tas var būt arī jauns process vai uzlabots produkts/process. Turklāt par inovācijām varam runāt arī sadarbības starp organizācijām kontekstā. Vidzemes plānošanas reģions šobrīd mēģina iedzīvināt Vidzemei un Latvijai inovatīvu modeli, veidojot sadarbības ekosistēmu, kurā strādā gan pašvaldības, gan pētniecības institūcijas un uzņēmumi. Tā ir vēl salīdzinoši nebijusi pieeja, jo līdz šim esam raduši darboties katrs savā jomā individuāli.

Jāpiezīmē, ka par inovācijām uzskatāmi vien tie produkti un pakalpojumi, kas ir komercializējami, vēlams ārvalstu tirgos. Pētniecības institūcijās notiekošie pētījumi paši par sevi nav uzskatāmi par inovāciju. Tāpēc plānošanas reģionam būtu jāstrādā, lai rezultāti, kas tiek iegūti pētniecības rezultāti, tiešām kļūtu par inovācijām, kuras uzņēmumi spētu komercializēt.

Īstenojot projektu INNO INFRA SHARE, jāsecina, ka pēdējos gados ar Eiropas Savienības atbalstu ir veiktas ļoti nozīmīgas investīcijas tieši pētniecības infrastruktūras veidošanā, primāri augstskolās un pētniecības institūtos, taču galvenā problēma ir saistīta ar šīs infrastruktūras pieejamību. Bieži vien tās turētājiem trūkst stratēģijas, kā strādāt ar uzņēmumiem, lai infrastruktūru noslogotu, kā palīdzēt uzņēmumiem radīt jaunus produktus.

Šī projekta galvenais mērķis bija apzināt visu pieejamo reģiona infrastruktūru, saprast, vai un cik lielā mērā tā ir pieejama citiem interesentiem un kādiem procesiem un projektiem to būtu iespējams izmantot, prototipējot un testējot uzņēmumu jaunus produktus.

Patiešām vērtīga pieeja, kas tika atvesta no pieredzes braucieniem projekta ietvaros, saistīta ar daļītās infrastruktūras turēšanu reģionā, kad jau no paša sākuma iekārtas iegādājas vairāki īpašnieki, un tie var būt gan publiskā sektora pārstāvji, gan arī uzņēmēji. Tas ir veids, kā iegādāties dārgu iekārtu, un to arī intensīvi noslogot.

Uz projekta rīcības plāna bāzes Vidzemes plānošanas reģions aktīvi iesaistās Reģionālās politikas pamatnostādņu pēc 2020. gada formulēšanā. Šobrīd viens no atbalsta pasākumiem, ko rosina iekļaut pamatnostādņēs, ir reģionālās inovāciju un zināšanu partnerības jeb platformas izveide, kas paredzēta kā platforma sadarbībai ar augstākās izglītības un zinātnes iestādēm, uzņēmējiem, nevalstisko sektoru un citām reģionu ekonomiskajā attīstībā iesaistītajām pusēm. Projekta darba grupās izskanēja priekšlikums tieši Vidzemes plānošanas reģionam uzņemties šos pienākumus, kurš vienlaikus varētu pārraudzīt arī iestāžu investīciju plānus, t.sk. nodrošinoties pret dublētās infrastruktūras iegādi.”

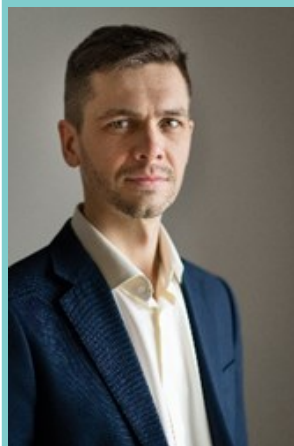

Inese Suija-Markova,
VIDES RISINĀJUMU
INSTITŪTA
IZPILDDIREKTORE

„Projekta INNO INFRA SHARE ietvaros piedalījos pieredzes apmaiņas vizītē uz Brainport attīstības aģentūru Eindhovenā Nīderlandē un uz Flandriju Beļģijā. Inovāciju ekosistēmas ir balstītas uz Triple Helix modeļa pamata, apvienojot publisko sektoru (valsts iestādes, reģionālā un vietējā līmeņa pašvaldības), uzņēmumus un akadēmiskās un pētniecības nozares cilvēkresursus, tehniskos un finanšu resursus. Brīvas idejas plūsmas, dalīta infrastruktūra (laboratorijas, iekārtas un telpas) un sadarbība notiek pateicoties uz inovācijām tendētam domāšanas veidam, kas spēcīgi iesakņojusies šajās ekosistēmās. Mani pārsteidza fakts, ka ikviens ekosistēmas dalībnieks konsekventi atsaucās uz viedās specializācijas stratēģijām un pārzināja ikviena reģiona stiprās puses, kā arī to vēsturisko, ģeogrāfisko un sociālekonomisko kontekstu. Nīderlande ļoti gudri izmanto savus resursus un tas palīdz tiem būt pasaules līmeņa ekselences centram dažādās pētniecības jomās un nozarēs. Politiku un politikas veidotāju izpratnes veidošana par kopīgu infrastruktūru nozīmī ir būtisks priekšnoteikums inovācijas ekosistēmas ilgmūžībai un dzīvotspējai. Publiskajam sektoram piešķirama svarīga loma, arī kā ilgtermiņa inovāciju ekosistēmas finansētājam. Taču tikpat svarīga ir arī vitāla biznesa vide.

Pieredzes apmaiņas brauciens man atvēra acis par to, kur pasaule virzās un kāda ir nākotnes sistēmu sarežģītības pakāpe. Tas, ko pieredzēju brauciena laikā pilnīgi noteikti man palīdzēs ikdienā, vadot privātu vides pētniecības un attīstības institūciju – kā veidot partnerības, kāda veida projektos mums vajadzētu piedalīties, kuras no zināšanu jomām būtu jāstiprina, lai stiprinātu konkurētspēju, kā vēl efektīvāk pārvaldīt savus tehniskos un finanšu resursus, arī cilvēkresursus.”

„Projekta INNO INFRA SHARE ietvaros piedalījos pieredzes apmaiņas vizītē uz Brainport attīstības aģentūru Eindhovenā Nīderlandē un uz Flandriju Beļģijā. Inovāciju ekosistēmas ir balstītas uz Triple Helix modeļa pamata, apvienojot publisko sektoru (valsts iestādes, reģionālā un vietējā līmeņa pašvaldības), uzņēmumus un akadēmiskās un pētniecības nozares cilvēkresursus, tehniskos un finanšu resursus. Brīvas idejas plūsmas, dalīta infrastruktūra (laboratorijas, iekārtas un telpas) un sadarbība notiek pateicoties uz inovācijām tendētam domāšanas veidam, kas spēcīgi iesakņojusies šajās ekosistēmās. Mani pārsteidza fakts, ka ikviens ekosistēmas dalībnieks konsekventi atsaucās uz viedās specializācijas stratēģijām un pārzināja ikviena reģiona stiprās puses, kā arī to vēsturisko, ģeogrāfisko un sociālekonomisko kontekstu. Nīderlande ļoti gudri izmanto savus resursus un tas palīdz tiem būt pasaules līmeņa ekselences centram dažādās pētniecības jomās un nozarēs. Politiku un politikas veidotāju izpratnes veidošana par kopīgu infrastruktūru nozīmī ir būtisks priekšnoteikums inovācijas ekosistēmas ilgmūžībai un dzīvotspējai. Publiskajam sektoram piešķirama svarīga loma, arī kā ilgtermiņa inovāciju ekosistēmas finansētājam. Taču tikpat svarīga ir arī vitāla biznesa vide.

Alvis Sokolovs,
RĪGAS TEHNISKĀS
UNIVERSITĀTES CĒSU
FILIĀLES DIREKTORS

„Lai veiksmīgi attīstītu sadarbību, ir svarīgi panākt kopīgu vienošanos gan reģionālā līmenī, gan arī starp pašvaldībām par stratēģiskajām RIS3 attīstības jomām reģionā. Lai veiksmīgi veidotu triple helix sadarbības modeli, svarīgu lomu spēlē koordinators, vismaz iesākumā noteikti. Redzu, ka šo pienākumu Vidzemē varētu uzņemties Vidzemes plānošanas reģions. Vēlāk to varētu darīt jau kāda atsevišķa, no triple helix modeļa dalībniekiem veidota organizācija.”

Plašāk par Interreg Europe 2014.-2020. gadam programmas projektu INNO INFRA SHARE lasiet [projekta mājaslapā](#) vai [VPR mājaslapā](#).

VIDZEME CEĻĀ UZ ZINĀŠANĀS BALSTĪTAS BIOEKONOMIKAS INOVĀCIJU SISTĒMU

Santa Niedola,
PROJEKTA RDI2CLUB
VADĪTĀJA

„Inovācija ir spēja saskatīt iespējas un radīt tirgū pieprasītus risinājumus. Tā ir apņemšanās darīt labāk, darīt citādāk, kā iepriekš.

Lai gan Vidzeme ir bagāta ar dabas resursiem, pievienotā vērtība, ko mēs no tiem gūstam, joprojām ir zema. Projekta "RDI2CluB" strādājam pie tā, lai vairotu izpratni un zināšanas par dabas resursu

ilgtspējīgu, efektīvu izmantošanu, kā arī šo resursu patieso vērtību. Tas nozīmē, ka pat uz koku ir iespējams skatīties ne tikai kā uz malku vai baļķi, bet kā uz molekulu kopumu, kuru ir jāspēj identificēt un izmantot, piemēram, farmācijā, kosmētikā, pārtikā. Aicinot pieredzes bagātus lektoros un praktiķus uz Vidzemi uzstāties forumos un semināros, vedot uzņēmējus, pētniekus un valsts pārvaldes pārstāvjus pieredzes vizītēs uz ārvalstīm, arvien palielinām bioekonomikas pazinēju pulku, tādējādi atbalstot un iedvesmojot bioekonomikas inovāciju radīšanu.

Caur komunikāciju un praktiskiem piemēriem jau divu gadu garumā mēs veidojam bioekonomikas vārdu krājumu, kas iepriekš reģionā bijis svešs. Lieliska sadarbība ar valstiskām un nevalstiskām organizācijām, uzņēmumiem un to apvienībām, izglītības iestādēm no visas Latvijas ir ļāvusi identificēt tās jomas un rīcības, kas ir pamatu pamatā tālākai, sistemātiskai bioekonomikas inovāciju attīstībai reģionā.

Apzinoties dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas problemātiku visā pasaulē, varam būt lepnī, ka esam starp tiem nedaudzajiem reģioniem Eiropā, kuriem pēc paša reģiona iniciatīvas un identificētas vajadzības ir tapis rīcību plāns zināšanās balstītas bioekonomikas sistēmas attīstīšanai. Rīcību plāns paredz jau konkrētu aktivitāšu, pasākumu īstenošanu tuvāko mēnešu un gadu laikā gan uzņēmēju un pētnieku, gan sabiedrības zināšanu un izpratnes vairošanā, gan reģiona atpazīstamības un pievilcības stiprināšanā."

Bioekonomika – Vidzemes izaugsmes pamatā?

Zināšanās balstīta bioekonomika ir tāda, kurā zināšanu radīšana un to izmantošana spēlēs nozīmīgu lomu reģiona ekonomiskās izaugsmes un sabiedrības labklājības radīšanā šodien un arī turpmāk. Uz zināšanām balstītā bioekonomikā ražošanas un pakalpojumu pamatā ir zināšanu ietilpīgas aktivitātes, kas veicina paātrinātu tehnisko un zinātnisko progresu. Lielāks uzsvars tiek vērsts tieši uz intelektuālajām spējām, nevis uz fiziskiem resursiem vai dabas resursiem.

Rīcības plāns zināšanām balstītas bioekonomikas inovāciju ekosistēmas attīstībai Vidzemes reģionā, 2019

Apvienoto Nāciju Organizācijas prognozes liecina, ka pasaules iedzīvotāju skaits palielinās, 2050. gadā sasniedzot 9,5 miljardus, tāpēc dabas resursu pieejamība, augošā slodze uz vidi, darba vietu radīšana reģionu ekonomiskajai attīstībai, kā arī valsts teritoriālā attīstība ir tikai daļa no būtiskiem jautājumiem, kas veicinājuši apziņu vērst uzmanību bioloģisko resursu plašākai izmantošanai reģionu attīstībā. Kā viens no risinājumiem viedai un ilgtspējīgai izaugsmei Eiropas izaugsmes stratēģijā „Eiropa 2020” ir minēta bioekonomikas attīstība. **Latvijai jau šobrīd ir konkurētspējas priekšrocības, jo esam viena no bioresursiem bagātākajām valstīm Eiropas Savienībā, taču bioekonomisko potenciālu līdz šim nav bijis iespējams pilnvērtīgi izmantot ierobežotā cilvēku kapitāla un aglomerācijas ekonomikas trūkuma dēļ. Lai veicinātu bioekonomikas nozares izaugsmi, Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar Vides risinājumu institūtu un starptautiskiem partneriem strādā pie projekta „Bioekonomikas inovāciju sistēmas attīstīšana reģionos (RD12CluB)”.** Projektam piešķirtais paraugprojekta (Flagship) statuss parāda, ka bioekonomikas jautājumi atzīti par nozīmīgiem Baltijas jūras reģionā (BJR) tā attīstības veicināšanai, un projekta RD12CluB rezultāti tiks izvērtēti, izstrādājot nākamo BJR attīstības stratēģiju.

„Inovācija bioekonomikā un aprītes ekonomikā Latvijā vēl ir salīdzinoši jauna pieeja uzņēmējdarbībā, tāpēc jo īpaši svarīgi dalīties ar informāciju un pieredzi, kā saimniekot gudrāk un efektīvāk, izlietojot pieejamos resursus ilgtspējīgi. Bezatlīkumu saimniekošana nav tikai videi draudzīga pieeja, bet tā ir lielisks pamats, uz kura attīstīt uzņēmējdarbību un radīt jaunus produktus, sadarbojoties dažādām nozarēm. Nīderlandes piemērs par dzīvnieku pāreju, kas izveidota uz ātrgaitas šosejas un kas vienlaikus kalpo arī kā tilts cilvēkiem, rada simpātisku sajūtu. Radītais risinājums noteikti uzskatāms par vērtīgu mārketinga resursu jebkuras paaudzes pārstāvja uzmanības pievēršanai, rosinot attīstīt bioekonomisku domāšanu sabiedrībā. Turklāt gribu uzsvērt, ka pastāv virkne dabai draudzīgu saimniekošanas piemēru, kas nebūt nav sarežģīti vai grūti īstenojami.”

Alise Balgalve, SIA „FELICI” VADĪTĀJA, MUESLI GRACI IDEJAS AUTORE, PIEREDZES APMAIŅAS BRAUCIENA NĪDERLANDĒ DALĪBNIECE

FOTO: ZAAO arhīvs, Artūrs Kaurovs

Andrejs Domkins,
MEŽA UN KOKSNES
PRODUKTU
PĒTNIECĪBAS
ATTĪSTĪBAS INSTITŪTA
DIREKTORS

„Pozitīvi vērtēju projekta uzstādījumu ar pieredzi klātienē iepazīstināt nozares speciālistus un ekspertus. Ir ļoti vērtīgi salīdzināt, ko paši esam paveikuši un ko citi dara, jo nereti gribam izgudrot savu velosipēdu un tādējādi zaudējam laiku. Lai arī jāsaka, ka Skandināvijā kolēģi sasnieguši ievērojami vairāk, tomēr pēc projekta pieredzes apmaiņas brauciena uz Zviedriju un Norvēģiju radušās jau vairākas idejas, no kurām pāris jau īstenošu pavisam drīz.”

Šī gada sākumā A. Domkins kopā ar vairāku privāto un valsts uzņēmumu vadības līmeņa pārstāvju delegāciju apmeklēja „Living Lab for Zero Emission” Evenstadā Norvēģijā, kur jau bija viesojies pieredzes apmaiņas laikā.

„Delegāciju ar „Living Lab for Zero Emission” vēlējos iepazīstināt, jo saistoša šķita ne tikai laboratorijas izveides koncepcija, bet arī valsts aktīvā līdzdalība bioekonomikas veidošanā. Viesojāties arī „The Paper Province” Zviedrijā, kur uzklusījām zviedru kolēģu padomus un smēlāties iedvesmu koksnes resursu viedai izmantošanai.”

Ziemeļvalstu Ministru padomes birojā Latvijā uz tikšanos tiek aicināti bioekonomikas jomu eksperti. Ar ekspertu iesaisti, tiek noteiktas sešas galvenās rīcību jomas bioekonomikas ekosistēmas attīstīšanai Vidzemē.

VPR dalās pieredzē seminārā par aprites ekonomiku „Ceļā uz sabiedrību, kas nerada atkritumus”, piedaloties paneldiskusijā „Kur mēs esam un kurp mēs ejam?”. Semināru organizē Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā sadarbībā ar Zviedrijas, Dānijas, Somijas un Norvēģijas vēstniecībām, SIA “ZAAO”, Dabas un tehnoloģiju parku “Urda” un Valmieras attīstības aģentūru.

Cēsīs tiek organizēts izglītojoši iedvesmojošs forums „Bioekonomika – inovāciju iespējas”, kurā starptautiski atzīti eksperti iepazīstina ar bioekonomikas attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē un piemēriem, kā no dažādiem dabas resursiem attīstīt veiksmīgus produktus, pakalpojumus un biznesus.

Vērtīgām atziņām bagāts forums „Bioekonomika – inovāciju iespējas”

2019. gada 13. martā Cēsīs norisinājās vērtīgām atziņām bagāts forums „Bioekonomika – inovāciju iespējas”, kurā pasaulē atzīti bioekonomikas un aprītes ekonomikas eksperti kopā ar pasākuma dalībniekiem diskutēja par bioekonomikas attīstības iespējām un izaicinājumiem Latvijā – tādās jomās kā mežsaimniecība, arhitektūra, lauksaimniecība, pārtikas ražošana, jaunās tehnoloģijas, mikrobioloģija, aktīvā atpūta u.c.

„Mums ir jāatzīst, ka mūsu vienīgās patiesās vērtības ir bioloģiskie resursi un ar saprātu apveltīti cilvēki. Latvijai piemīt vairāki būtiski priekšnosacījumi, lai te rastos pasaules līmenī konkurētspējīgi, bioloģiskajos resursos balstīti produkti un pakalpojumi,” foruma atklāšanā Latvijas bioekonomikas potenciālu raksturoja **Inese Sujja-Markova, Vides risinājumu institūta izpilddirektore un Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera pārstāve**, kura piedalās bioekonomikas inovāciju ekosistēmas attīstīšanā Vidzemē.”

Latvijā bioekonomika ir nacionāli definēta kā viena no viedās specializācijas jomām. Arī **Vidzemes reģionā tā identificēta kā joma, kurai nepārprotami saskatāms reģiona attīstības izaugsmes potenciāls, tāpēc bioekonomikai reģiona attīstībā šobrīd piešķirta virzītājspēka loma.**

„Visu, ko mēs šobrīd ražojam no naftas, mēs varētu ražot no koka” ir pārliecināts „**Norskog Group**” izpilddirektors **Arne Rørå**. Viņš turpina: „Latvijā ir ļoti augstvērtīga augsne. Novērojumi liecina, ka Latvijas valsts meži lieliski tiek galā ar mežu apsaimniekošanu, kamēr privātajā sektorā būtu jāvairo zināšanas un jāinformē par iespējām, kā to veikt efektīvāk, vienlaikus iegūstot lielāku pievienoto vērtību no resursa. Latvijā joprojām meži ir pārāk skraji un ir daudz platību, kas aizaugušas krūmiem – tā ir resursa izniekošana. „Eksperts zina teikt, ka ar vienu eiro, kas investēts mežā, ieguldījums vērtību ķēdē atmaksājas 10 reizes, vienlaikus atgādinot, ka nekādā ziņā nedrīkst aizmirst par dabas aizsardzību.”

**KLIKŠKINI UZ
ATTĒLA UN
3 minūtēs
NOSKATIES
kopsavilkumu
par foruma
norisi un
aplūkotojāiem
tematiem**

Savukārt viena no dāņu **bioekonomikas pamatlicējām Dr. Lene Lange**, runājot par gudru bioekonomikas risinājumu attīstīšanu, vairākkārt uzsvēra, ka to visbiežāk kavē nepareizi pielietoti vides un dabas resursi: „Pārtikas pārstrādes un ražošanas procesā ir ļoti liels blakus produktu apjoms. Tie bieži netiek izmantoti, bet potenciāls ir neiedomājami liels. Iegūstamie produkti ir ne vien ar augstu uzturvērtību, bet arī ar lielu garšas potenciālu. 34-50% no visiem bioloģiskajiem resursiem tiek izniekoti. Tas ir pārāk izšķērdīgi!”

Bioekonomikas attīstībai reģionā nepieciešama dažādu spēlētāju iesaiste, tostarp būtiska ir privātā un publiskā sektora sadarbība, savedot kopā individuālu interesi ar specifiskām zināšanām.

Eiropas Bioekonomikas stratēģijā uzsvērts, ka sabiedrībā jāstāsta par bioekonomikas potenciālu un iespējām, jāvairo zināšanas par bioekonomikas jomām – tas ir vienlaikus gan priekšnosacījums, gan izaicinājums bioekonomikas uzrāvienam Eiropā. Bez izpratnes un zināšanām nav iespējams īstenot valsts nacionālo stratēģiju, kuras izpildi ietekmē arī pašvaldību darbs.

Pašvaldības spēlē īpaši svarīgu lomu, rādot priekšzīmi un īstenojot motivējoša rakstura aktivitātes, piemēram, radot piemērotus apstākļus un vidi bioekonomikas jomu attīstībai, pildot starpnieka lomu un vedot kopā dažādus spēlētājus, piemēram, izstrādājot tādas saistošos noteikumus un prasības, kas vērsti uz vidi saudzējošiem un ilgtspējīgiem risinājumiem. Tāpat procesus vietējā līmenī iespējams virzīt, izsludinot pārdomātus, inovatīvus un vietējiem apstākļiem atbilstošus iepirkumus, piemēram, tādu projektu īstenošanai kā ēku būvniecība, infrastruktūras izveide, publiskā ēdināšana utt.

Spilgts paraugs ceļā uz ilgtspējīgu bioekonomiku ir Skandināvijas valstis. Cēšis foruma ietvaros viesojās arī **Joensū pašvaldības (Somija) priekšsēdētāja vietniece Jana Pūmalainena (Janna Puumalainen)**, lai klātesošajiem pastāstītu, kāpēc pašvaldība jau pirms 15 gadiem izvēlējusies kļūt par ilgtspējīgu pilsētu un kādas aktivitātes tiek īstenotas, lai mērķi sasniegtu. Plašāk par J.Pūmalainenas lekciju lasīt [ŠEIT](#).

“Pilsētas un pašvaldības var darīt patiesībā ļoti daudz, jo to rokās ir praktiska vietējā vara un nodokļu maksātāju nauda. Strādājot, varam ietekmēt iedzīvotājus, citas ieinteresētās puses – organizācijas, uzņēmumus. Ja pašvaldība spēj ņemt virsroku procesos un izmantot savu ietekmi, tad diezgan ātri var panākt praktiskas izmaiņas. Tiesa, bez iedzīvotāju, uzņēmumu un organizāciju līdzdarbošanās pilsēta viena to tomēr izdarīt nevar. Tāpēc būtisks ir skaidrošanas darbs un norādes uz ieguvumiem. Būt zaļam kļuvis par zīmolu, iedzīvotājiem, īpaši jaunajai paaudzei tas ir ļoti svarīgi.”

J. Pūmalainena (Joensū, Somija)

Vidzemes reģionā ir apjomīgs meža resurss, tomēr jāatceras, ka **BIOEKONOMIKA** aptver daudz plašāku jomu klāstu – gan pārtikas ražošanas, gan lauksaimniecības sektoru, arī tādas nozares kā mezsaimniecība un kokrūpniecība, ķīmijas un farmācijas rūpniecību, enerģētiku un energoefektivitāti, būvniecību, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (IKT) veselības nozari u.c.

BIOEKONOMIKA IR JAUNATNES ROKĀS

Jaunieši reti iesaistās politikas veidošanā, taču viņu viedoklis būtu jāņem vērā, jo tieši viņi ir tie, kuru dzīvi tuvākajā nākotnē ietekmēs politisko lēmumu rezultāti. Viņi būs tie, kas attīstīs savus uzņēmumus un inovācijas pasaulē, kas tiek veidota šodien.

Ir sperts pirmais solis ceļā uz jauniešu un bērnu iesaistīšanu dokumentu izstrādē, kas paredzēti nākamajām paudzēm. Pagājušajā gadā Zviedrijas institūts kopā ar Ziemeļvalstu Ministru padomes biroju Lietuvā (NCM) paziņoja par Baltijas jaunatnes un bioekonomikas vadības programmu. Programmas ietvaros jaunieši kopā ar bioekonomikas ekspertiem un jaunatnes politikas veidotājiem vairākus mēnešus strādāja pie vadlīniju izstrādes jaunatnes līdzdalībai bioekonomikā un citās jomās Eiropas Savienības stratēģijas Baltijas jūras reģionā (EUSBSR) ietvaros.

Kā daļa no kampaņas, VPR un jaunatnes balss bioekonomikā tika pārstāvētas COP24 pasākumā un EUSBR 10. ikgadējā forumā Gdaņskā, lai pievērstu citu organizāciju un ieinteresēto pušu uzmanību jauniešu līdzdalības nozīmībai, jo viņi dzīvos nākotnes pasaulē, ko eksperti rada šodien. Šī kustība, ko uzsāka programma, ir kļuvusi par jaunu iniciatīvu – projektu, kas tiks uzsākts augustā, lai turpinātu iesaistīt jauniešus EUSBSR politikas jomās.

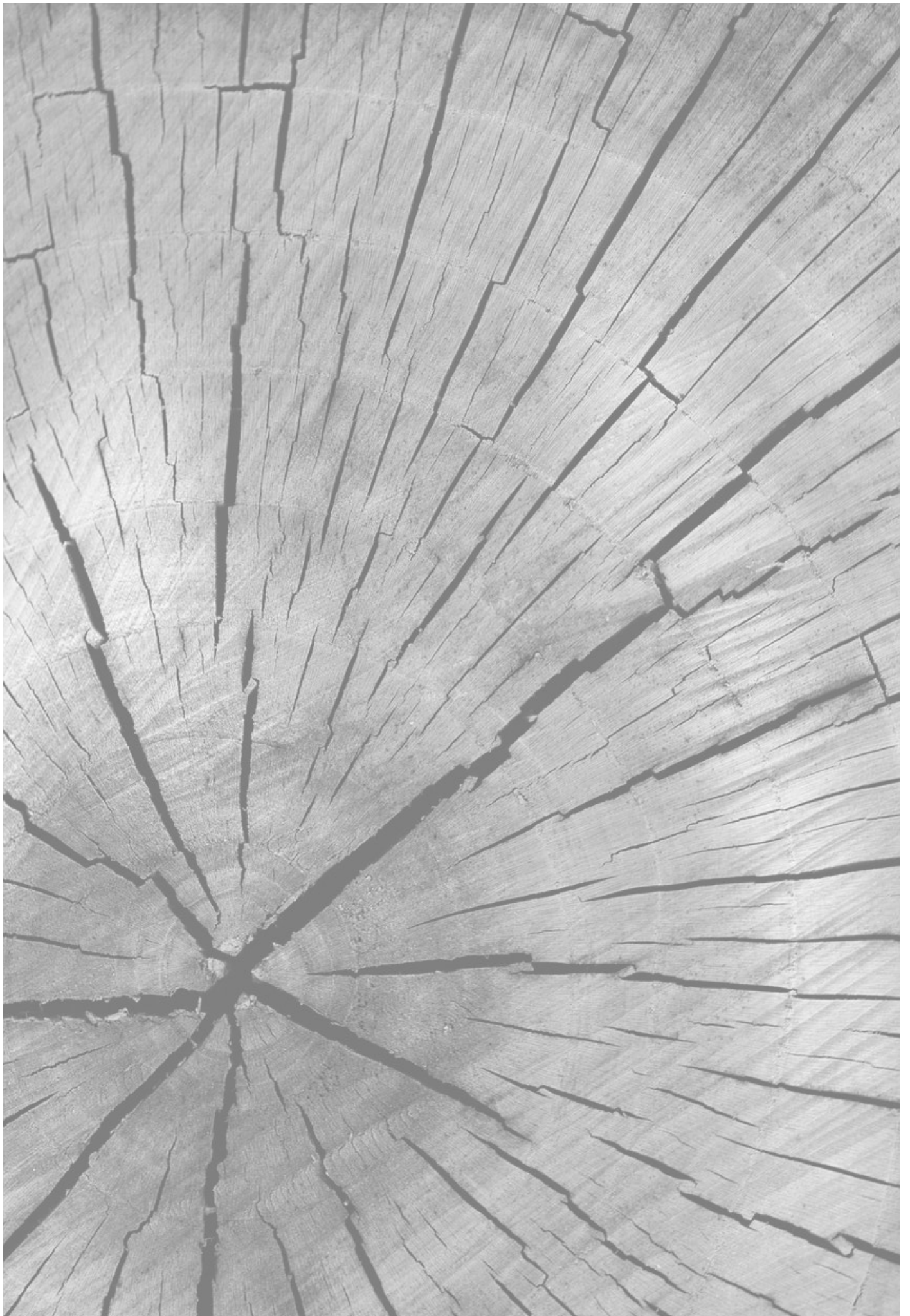
Saskaņā ar NCM centrālā biroja pārstāvja Torfi Johannesson teikto, šī ir pirmā reize, kad dzirdama nākamās paaudzes balss, iesaistot jauniešus šāda dokumenta sagatavošanā. Jauniešiem tika lūgts sniegt atzinumu, un tas tiks iestrādāts, sagatavojot atjaunoto EUSBSR.

Programmas ietvaros Vidzemes plānošanas reģions kā viena no sešām Baltijas jūras reģiona organizācijām bija iesaistīts komunikācijas kampaņā, kas vērstā uz klientiem, paužot ideju, ka vienkārši ikdienas lēmumi var veicināt bioekonomiku, piemēram, iepērkoties, plauktos izvēlēties iepakojumu, kas ir ražots no atjaunojamiem dabas resursiem, spēj bioloģiski noārdīties.

Projektu „Bioekonomikas inovāciju sistēmas attīstīšana reģionos (RDI2Club)” īsteno Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar nodibinājumu „Vides risinājumu institūts”, kā arī partneri no Norvēģijas, Somijas, Igaunijas un Polijas Interreg Baltijas jūras reģiona (BJR) programmas 2014.-2020. gadam ietvaros (<http://www.rdi2club.eu/>),

ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Norvēģijas līdzfinansējumu. Tā mērķis ir atbalstīt viedu, ilgtspējīgu un iekļaujošu bioekonomikas nozares izaugsmi BJR lauku teritorijās. Šī informācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Eiropas Savienība nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

KOKAPSTRĀDES UN MĒBEĻU INDUSTRIJAS PRODUKTU INOVĀCIJAS UN EKSPORTS

Tirdzniecības misijas reģiona kokrūpniekiem

**Laima Engere, PROJEKTA
„KOKSNE UN MĒBELES” VADĪTĀJA**

„Inovāciju kontekstā vēlos uzsvērt radošumu. Radošums ir spēja radīt ko jaunu, oriģinālu un nepieciešamu, savukārt par inovāciju tas kļūst brīdī, kad šos iztēles augļus ievieš tirgū. Vidzemes plānošanas reģiona īstenotā projekta „Koksne un mēbeles” pasākumi pēc to formāta ir nozarei neierasti. Tas arī ir spēks, kas veicinājis reģionā darbojošos nozares uzņēmumos daudz jaunu procesu ieviešanu attiecībā uz jaunu produktu izstrādi un paša uzņēmuma darbību. Piemēram, sadarbībā ar Garage48 īstenotajā koksnes hakatonā ir izstrādāti vairāk nekā 20 jaunu produktu prototipu, no tiem ceturtdaļa tiek attīstīti tālāk ieviešanai tirgū. Tieši jaunu produktu ar augstu pievienoto vērtību un dizaina produktu attīstība kokrūpniecības un mēbeļu rūpniecības nozares izaugsmei ir nepieciešama un šis daļēji ambiciozais projekts ir palīdzējis to iekustināt. Organizēt 48 stundu jaunu produktu prototipu izstrādes maratonu bija uzdrošināšanās, jo nozare šādu formātu līdz šim neatpazīna, bet nu esam aizvadījuši jau divus pasākumus. Savukārt īstenotās pieredzes apmaiņas vizītes gan vietējā, gan starptautiskā mērogā veicinājušas jaunu sadarbības formu veidošanos, rada pozitīvu konkurenci, jo ir iespējams redzēt un analizēt, kā citi uzņēmumi risina līdzīgus procesus. Arī uzņēmumiem ar dizaina un augstas pievienotās vērtības produktiem nepieciešams stratēģiski pieiet biznesa attīstībai un mārketingam un caur projektu „Koksne un mēbeles” esam pievērsuši uzmanību šim aspektam, īstenojot aktivitātes, kas veicina biznesa un pārdošanas prasmju attīstību. Pateicoties projekta aktivitātēm, no nozares pārstāvjiem ir izskanējusi iniciatīva par Vidzemes reģiona koksnes un mēbeļu klastera izveidi. No šīs organizācijas tiku sagaidīts nozares spēlētājus vienojošas aktivitātes, sevišķi MVU segmentā, kā arī savstarpēja pieredzes apmaiņa un kopēju projektu attīstība jau citā līmenī. Vadot projektu, secinu, ka visa pamatā ir arī uzņēmēju spēja atvērties procesiem un sadarboties ar citiem savas nozares spēlētājiem. Ir pierādījies, ka citreiz arī konkurents var būt labs sadarbības partneris.”

„Inovāciju kontekstā vēlos uzsvērt radošumu. Radošums ir spēja radīt ko jaunu, oriģinālu un nepieciešamu, savukārt par inovāciju tas kļūst brīdī, kad šos iztēles augļus ievieš tirgū. Vidzemes plānošanas reģiona

Lai palīdzētu reģiona uzņēmējiem veidot biznesa kontaktus, tā veicinot to eksporta iespējas, VPR īstenotā projekta „Koksne un mēbeles” komanda 2018. gada nogalē aicināja vairāku Skandināvijas uzņēmumu pārstāvjus apmeklēt Vidzemes un Veru reģiona koka māju, to komponentu ražotājus un mēbeļu ražotājus. Jau sākotnēji tirdzniecības misiju īstenošana bija izaicinājums, jo ierasti šādas aktivitātes organizē vidējo un lielo uzņēmumu segmentam ar jau stabilu vīziju par produkciju un stingru pozīciju tirgū. VPR izdevās īstenot tirdzniecības misijas mazo uzņēmumu segmentā. Vidzemi apmeklēja pārstāvji no Zviedrijas būvniecības kompānijas „Veidekke”, dizaina aģentūras un mēbeļu ražotāja „Woodstockholm”, Norvēģijas mēbeļu piegādātāja Blender Entreprenør, kā arī interjera arhitektūras un publisko telpu dizaina izstrādes kompānijām „Radius Design” un „Nordic Furniture”. Skandināvijas viesi tika iepazīstināti ar Latvijas un Igaunijas kokrūpniecības nozares eksporta rādītājiem, reģiona resursiem, stiprajam pusēm un iespējām kokrūpniecības nozares attīstībai reģionos. Tāpat viņi viesojās vairākos reģiona uzņēmumos, lai apspriestu savstarpējas sadarbības iespējas. Pieredzes apmaiņas vizītes rezultējās ar vairākām īstenotām sadarbībām starp Latvijas un skandināvu uzņēmējiem individualizēto dizaina pakalpojumu jomā.

Attēlā: Vidzemes un Veru uzņēmēji apmeklēja Vācijas uzņēmumu “Belfaktö”

Inguss Kampenuss, mēbeļu ražošanas uzņēmuma SIA „Kampenuss furniture” vadītājs par projekta „Koksne un mēbeles” aktivitātēm: „Ir vērtīgi aprunāties, dzirdēt citu pieredzi un no tā mācīties.

Projekta ietvaros notikušajās pieredzes apmaiņas ietvaros uzņēmām citus uzņēmumus savā ražotnē. Tas vienlaikus bija gan izaicinājums, gan lietderīga iespēja mācīties prezentēt sevi un padomāt par daudzām lietām savā uzņēmējdarbībā, atbildot uz citu jautājumiem. Ja kādam ir lietderīga iegūtā informācija uzņēmumā “Kampenuss furniture”, tas ir tikai iedrošinājums tā turpināt arī mums. Projektā īstenoto tirdzniecības misiju ietvaros uzņēmām pārstāvjus no Skandināvijas, kurus iepazīstinājām ar savu darbību, parādījām ražoto. Skandināvi novērtēja mūsu individuāli radītos dizaina produktus, vēlāk no uzņēmumiem sekoja arī cenu pieprasījumi vairākiem pakalpojumiem. Viens no uzņēmumiem pavisam drīz pasūtīja pie mums izgatavot virtuves aksesuārus, par kuru kvalitāti saņēmām ļoti labas atsauksmes. Šobrīd strādājam pie viņu nākamā pasūtījuma.”

Attēlā: SIA WEGA vadības komanda

Gatis Vēveris, koka mēbeļu ražošanas uzņēmuma SIA „WEGA” vadītājs par projekta „Koksne un mēbeles” aktivitātēm: „Koksnes hakatons ļāva komandā iziet cauri jaunu produktu prototipu radīšanas procesam, kā arī iedrošināja novadīt līdzīgu intensīvu domu apmaiņu arī uzņēmuma iekšienē. Savukārt dizaina semināri rosināja domāt par skaidra ārējā tēla radīšanas kompānijai. Eksporta semināros guvām pārliecību par to, ka ne visas funkcijas uzņēmumam jāveic pašam – daļu ir izdevīgi nodot ārpalpojuma.”

VIDEO: Kokrūpniecības nozare Vidzemē un Veru

Lai veicinātu Vidzemes plānošanas reģiona un Veru apgabala kokrūpniecības nozaru atpazīstamību, parādītu reģionu iespējas uzņēmējdarbības attīstībā, veicinātu investīciju piesaisti kokrūpniecības nozarei, VPR sadarbībā ar Veru novada arodapmācības centru Igaunijā (TSENER) projekta „Koksne un mēbeles” ietvaros radīja reģionu tēlu veidojošu videoklipu sēriju. Tie satur informāciju par kokrūpniecības nozares svarīgākajiem rādītājiem – nodarbināto skaitu reģionos, uzņēmumu sadalījumu pa konkrētām rūpniecības jomām, kā arī informāciju par reģionu infrastruktūras priekšrocībām un izglītības iespējām.

Attīstām jaunu pasākuma konceptu kokrūpniekiem reģionā

Sadarbojoties VPR, Veru novada arodapmācības centram Igaunijā un Garage48, projekta „Koksne un mēbeles” ietvaros esam aizsākuši un attīstījuši pavisam jaunu pasākuma konceptu kokrūpniecības un mēbeļu ražošanas nozarei – 48 stundu koksnes produktu prototipu izstrādes hakatonu. „Garage48 Wood” norisinājies jau divus gadus pēc kārtas. Tā mērķis ir apvienot dažādu jomu speciālistus – dizainerus, galdniekus, arhitektus, tehnologus, mārketinga speciālistus, biznesa attīstītājus, kā arī kokrūpniecības nozares profesionāļus, lai radītu unikālu pieredzi jaunu koksnes produktu prototipu izstrādes procesā ierobežotā laika periodā un starpdisciplinārās komandās.

Hakaton kā ideju un pieredzes apmaiņas formāts ir ierasts jaunu ideju un virzienu atklāšanas instruments daudzās citās radošo industriju nozarēs, tomēr koksnes nozarē tas norisinājās pirmo reizi. Pasākuma koncepts paredz, ka tā dalībnieki 48 stundu laikā, darbojoties jauktās komandās mentoru vadībā, izstrādā īstu koksnes produktu prototipus. Dalībniekiem ir pieejami nepieciešamie instrumenti un iekārtas, kā arī vajadzīgās speciālistu konsultācijas visa procesa laikā.

Vairāk par 2018. gada hakatonu [ŠEIT](#).

Hakatona koncepts parādīja sevi kā dzīvotspējīgu un interesantu nozarei. Tajā pirmsākumi meklējami daudzām idejām – saliekams grozs velosipēdam, salokāma koka laiva, atkritumu tvertne kā dizaina elements, transportējamas balsošanas kabīnes, konteinerā pārvadājamai saliekamai koka mājai un daudzām citām. Visprogresīvākās idejas tika vērtētas žūrijas balsojumā un saņēma vērtīgas balvas, piemēram, brīvbilletes un dalībnieka kartes uz aktivitātēm, kas ļauj arī pēc hakatona attīstīt idejas ar nozares ekspertu konsultāciju un vajadzīgo iekārtu palīdzību.

„Papildus citām prioritātēm, Igaunijas-Latvijas programma tiecas veicināt uzņēmēju pārrobežu sadarbību programmas darbības teritorijā. Projektu īstenošanas rezultātā sagaidām, ka palielināsies to uzņēmēju un jauno biznesu apjoms reģionā, kas ir gatavi sadarboties pārrobežu mērogā. Lai to sasniegtu, atbalstām dažāda veida pasākumus, kas apvieno Igaunijas un Latvijas uzņēmējus, biznesa speciālistus, mentorus, profesionālās organizācijas un cilvēkus, kuriem interesē uzņēmējdarbība. Priecājamies, ka hakatona formāts sekmē un veicina šos programmas mērķus.”

Janika Fridentāle, Igaunijas-Latvijas programmas sekretariāta pārstāve

Interreg
Estonia-Latvia
European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

Pētījums par kokapstrādes un mēbeļu industrijas situāciju reģionā un rekomendācijas eksportspējas veicināšanai

Reģionos viens no galvenajiem augstas pievienotās vērtības veidošanas virzītājspēkiem ir kompetences produktu dizainā, tomēr tieši kokapstrādes industrijā bieži vēl ražojam primāros produktus vai produktus ar zemu dizaina pievienotu vērtību. Ir svarīgi rast iespēju uzņēmējiem parādīt šī brīža un nākotnes tendences nozarē, piemēram, nodrošinot jaunajiem uzņēmējiem iespēju apmeklēt starptautiskas izstādes.

Tāpat reģionā jārisina daudz jautājumu kompetenču pieejamībā, nozares mārketingā, inovatīvu pasākumu, piemēram, hakatonu, īstenošanā. Šobrīd Vidzemes plānošanas reģionā nav institūcijas, kas sistemātiski darbotos, lai veicinātu nozares attīstību, iesaistot tieši reģiona nozares pārstāvjus MVU segmentā – kokapstrādes un mēbeļu, īpaši dizaina mēbeļu ražotājus. Veru apgabalā šādas organizācijas ir divas. Ņemot vērā argumentētu vajadzību pēc reģionālas nozari koordinējošas institūcijas, radusies iniciatīva arī no pašu uzņēmēju puses pēc reģionāla koksnes klastera izveides Vidzemē MVU sektoram. **Iepazīstieties ar pētījumu [ŠEIT](#).**

Projekts "Kokapstrādes un mēbeļu industrijas produktu inovācijas un eksports Veru apgabalā un Vidzemes plānošanas reģionā" (Koksne un mēbeles) tiek īstenots Interreg Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2014. - 2020. gadam ietvaros, sadarbojoties partneriem no Vidzemes plānošanas reģiona un Veru novada arrodapmācības centra Igaunijā – Tsender - Puidutöötlemlise ja mööblitootmise kompetentsikeskus.

Augstākminētā informācija šajā publikācijā atspoguļo autora viedokli un Igaunijas-Latvijas programmas vadošā iestāde neatbild par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

CITAS AKTUALITĀTES – 2019. GADA IZAICINĀJUMI

VPR uztur diskusiju par mūžizglītības nozīmi MVU konkurētspējas veicināšanā Baltijas jūras reģionā

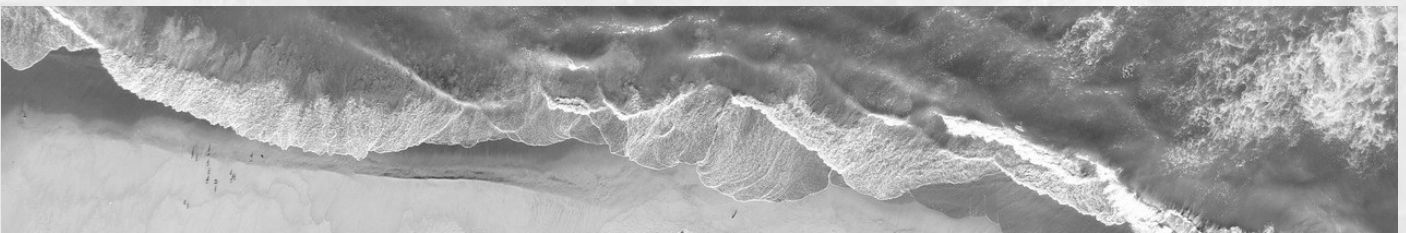
Inovācijām piešķirama būtiska loma mazo un vidējo uzņēmumu attīstībā, nodrošinot to konkurētspēju un ilgtspēju. Tikpat būtiska nozīme inovācijām ir brīdī, kad indivīdiem, uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā jāspēj reaģēt uz tehnoloģiju attīstību. Straujā attīstība un lielais informācijas apjoms ir mūsdienu darbinieka ikdienas izaicinājums, un mūžizglītībai kā nekad iepriekš ir liela nozīme, jo zināšanas un motivācija ir svarīgi priekšnosacījumi ne tikai viņu pašu personīgajai izaugsmei, bet ir cieši saistīti arī ar uzņēmumu izaugsmi un produktivitāti.

2019. gada jūnija vidū Vidzemes plānošanas reģions (VPR) jau otro reizi piedalījās Eiropas Savienības Baltijas jūras reģiona ikgadējā forumā (ESSBJR), Gdaņskā (Polijā), organizējot tematisku semināru ar mērķi diskutēt par problemātiku mūžizglītības jomā. Ja 2017. gadā lielāks uzsvars tika likts uz mūžizglītības piedāvājuma sasaisti ar darba tirgus prasībām, tad 2019. gadā VPR un Somijas JAMK Lietišķo zinātņu universitāte aicināja klātesošos pievērst uzmanību mūžizglītības nozīmei tieši mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas veicināšanā. Ņemot vērā, ka forums ik gadu pulcē vismaz 800 dalībniekus no astoņām valstīm (Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas, Zviedrijas, Dānijas, Vācijas un Polijas), tas uzskatāms par saturiski kvalitatīvu pasākumu un nozarēs atzītu ekspertu diskusiju kopumu.

Foto: VPR delegācija Gdaņskā. No kreisās: Liene Leonoviča (sabiedrisko attiecību speciāliste), Ilona Platonova (inovāciju brokeris Vidzemē), Santa Niedola (projektu vadītāja), Lelde Ābele (projektu vadītāja), Laila Gercāne (VPR Attīstības un projektu nodaļas vadītāja), Inese Suija-Markova (Vides risinājumu institūta direktore, mūžizglītības semināra moderatore Gdaņskā)

Ņemot vērā, ka Eiropas Savienības (ES) Baltijas jūras reģiona stratēģijas rīcības plāns tiek regulāri aktualizēts, pasākumu diskusiju rezultāti nereti tiek izmantoti jaunu problemātiku atklāšanai un iekļaušanai rīcības plānā.

Leide Ābele, VPR PROJEKTU VADĪTĀJA,
MŪŽIZGLĪTĪBAS SEMINĀRA LĪDZORGANIZATORE

"Mūžizglītība kā viens no fokusiem ir iekļauts jau esošajā Baltijas jūras reģiona stratēģijas rīcības plānā, taču līdz šim tikai pavisam nedaudz rīcības ir bijušas virzītas uz mūžizglītības aktivitāšu īstenošanu. VPR pirms dažiem gadiem aizsāka diskusiju par mūžizglītības nozīmi uzņēmumu un darbaspēka attīstībā, jo ne tikai Latvijā, bet arī citviet Eiropā vērojams, ka esošais mūžizglītības piedāvājums ne vienmēr atbilst darba tirgus prasībām. Neatļaidīgi turpinām šo problemātiku uzturēt aktuālu, cerot, ka arī turpmāk radīsim sadarbības iespējas, tā atklājot mūžizglītības potenciālu un tās ietekmi ne tikai uz reģionu ekonomisko attīstību, bet arī uz katra darba tirgus spēlētāja individuālās konkurētspējas celšanu."

Apkopojot diskusijas rezultātus, L. Ābele norāda uz galvenajiem secinājumiem: "Mazo un vidējo uzņēmumu īpatsvars sastāda teju 99% visu Eiropas uzņēmumu un lielākie izaicinājumi ar ko tie saskarās, ir zinoša darbaspēka trūkums, strauji augšās darbaspēka izmaksas un biznesu spēju pārprofilēties, pielāgoties tirgū pastāvošajām prasībām un apstākļiem. Lielāka uzmanība jāpievērš apmācībām tieši darba vidē un ikviena mazā un vidējā uzņēmuma attīstības stratēģijā būtu jāiekļauj punkts par mūžizglītību. Taču ne mazāk būtisks secinājums – ka joprojām trūkst informācijas par šo uzņēmumu aktuālajām vajadzībām, lai uz tām spētu veidot atbilstīgu mūžizglītības piedāvājumu. Nereti uzņēmumi un darbinieki individuāli izvēlas apgūt pavisam citas prasmes. Vajadzētu būt situācijai, kurā par publiskajiem finanšu līdzekļiem varam apgūt tikai to, kas tajā brīdī tirgū ir pieprasīts, taču programmām, kas domātas tieši MVU darbaspēka attīstībai, jābūt elastīgām un pilnīgā simbiozē ar aktuālajām vajadzībām, turklāt nozīmīgāk arī reģiona ekonomiskās attīstības kontekstā. Ar mūžizglītības piedāvājuma pārdomātu veidošanu pilnīgi noteikti ir iespējams attīstīt ne tikai konkurētspējīgus uzņēmumus, bet arī teritorijas."

Mūžizglītības seminārā akcents tika likts tieši uz mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) konkurētspējas celšanu, veidojot darbinieku prasmju un zināšanu papildināšanai un uzlabošanai labvēlīgu vidi, koncentrējoties tieši uz tiem uzņēmumiem, kuri darbojas kādā no reģionu viedās specializācijas jomām.

Seminārā tika aplūkotas četras galvenās tēmas:

- ♦ šī brīža ekonomikai nepieciešamo zināšanu plaissa;
- ♦ MVU un inovāciju perspektīva mūžizglītības jomā;
- ♦ ar somu pieskārienu radītas kompetences;
- ♦ nākotnes prasmes.

Semināra dalībnieki tika gan ievadīti tēmā, tiem sniedzot pārskatu par aktualitātēm katrā no jautājumiem, gan arī vēlāk piedalījās diskusijās, daloties savā pieredzē un novērojumos.

Interesantākās atziņas, kas izskanēja seminārā par MŪŽIZGLĪTĪBU

„NĀKOTNES PRASMES GALVENOKĀRT IEKĻAUS KRITISKO DOMĀŠANU, RADOŠUMU, CIVLĒKRESURSU VADĪBU, SPĒJU KOORDINĒTI SASTRĀDĀTIES AR CITIEM, EMOCIONĀLO INTELIĢENCI U.C.

Joanna Bochniarz,

Inovatīvas izglītības centra prezidente,

Polija

„NĀKOTNĒ EKONOMIKĀ DOMINĒS NEVIS PRODUKTI, BET PIEREDZE UN SAJŪTAS, KO TIE SPĒJ SNIEGT.”

Ugnius Savickas,

inovāciju instruktors, izglītības dizaineris, biznesa konsultants,

Lietuva

„DARBINIEKIEM MAZOS UN VIDĒJOS UZŅĒMUMOS IR DAUDZ IZTEIKTĀKS PRASMJU TRŪKUMS NEKĀ LIELĀS KOMPĀNIJĀS, TURKLĀT TIEŠI ŠTĀS KATEGORIJAS UZŅĒMUMIEM ARĪ IR VISGRŪTĀK PIESAISTĪT UN NOTURĒT TALANTUS. TURKLĀT TIEŠI ZINĀŠANU TRŪKUMS IEROBEŽO ŠO UZŅĒMUMU ATTĪSTĪBU.”

Ilna Platonova,

inovāciju brokeris Vidzemes plānošanas reģionā,

Latvija

„VALSTU POLITIKĀM, TAI SKAITĀ ARĪ SOMIJĀ PRASMJU UN KOMPETENČU ATTĪSTĪBA BŪTU JĀUZSKATA PAR ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMU UN IZEJAS MATERIĀLU LABKLĀJĪBAI.

Anna Alto,

projektu vadītāja JAMK Lietišķo zinātņu universitātē,

Somija

NOVATORISKA MĀCĪBU PROGRAMMAS IZSTRĀDĒ KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA PIEDĀVĀJUMA PILNVĒRTĪGAI IZMANTOŠANAI

Apzinoties kultūras un dabas mantojuma potenciālu tūrisma piedāvājuma bagātināšanā, kas līdz ar to ietekmē arī teritorijas ekonomisko izaugsmi, septiņi partneri no piecām dažādām valstīm apņēmušies stiprināt vietējo iedzīvotāju prasmju attīstību, kas palīdzētu pilnvērtīgāk izmantot pašmāju kultūras un dabas mantojumu. Vietējās kopienas apziņas veidošana par tās rīcībā esošo mantojumu ir izšķiroša un tās iesaiste ir nepieciešama ne tikai vienota dabas un kultūras mantojuma pārvaldīšanai, bet arī integrēta piedāvājuma veidošanai tūrismā.

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

Erasmus+ programmas projekta “Kultūras mantojuma un dzīvesvides izglītība (SPECHALE)” ietvaros iecerēts vēl viens ambiciozs mērķis – izveidot novatorisku mācību programmu. Programma tiks veidota, balstoties uz vietējās situācijas izpēti par esošo neformālās izglītības pieejamību dabas un kultūras mantojuma izmantošanai tūrismā, piedāvājot tirgū jaunu amatu – speciālists kultūras mantojuma un pievilcīgas dzīves vides jautājumos.

Strādājot pie projekta ieviešanas, komanda 2019. gada maijā tikās jau otro reizi, kad partnerus no Latvijas, Itālijas, Portugāles un Horvātijas uzņēma Francijas Eiropas garšu un smaržu universitāte (Université européenne des senteurs et saveurs). Partneru un to piesaistīto tūrisma un kultūras jomas ekspertu pieredze tiks izmantota, lai veidotu apmācību programmas platformu, kas ir arī galvenais projekta mērķis. Apmācību programma koncentrēsies uz pieaugušo izglītošanu, attīstot fleksiblās iemaņas (jeb t.s. soft skills), piemēram, kas šobrīd darba tirgū tiek vērtētas kā ļoti būtiskas. Paredzams, ka projekta ietvaros arī Latvijā tiks veikta izveidotās mācību programmas testēšana, pēc kuras projekta partnerība lūgs iespēju to integrēt ECVET (Eiropas kredītsistēma profesionālajai izglītībai un mācībām) izglītības sistēmā.

Šobrīd norit aktīvs darbs pie valstu individuālajām izpētēm, uz kurām tiks balsīta jaunā izglītības programmas izveide. Nākamā tikšanās paredzēta gada beigās Itālijā.

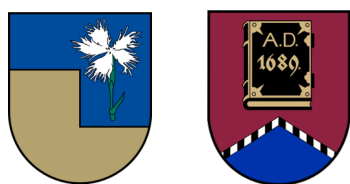
Jauni risinājumi cilvēku mobilitātei lauku reģionos – “transports pēc pieprasījuma”

Mobilitāte ir svarīgs priekšnoteikums iedzīvotāju dzīves kvalitātei un sabiedrības funkcionēšanai. Vidzemē situācija ir neapskaužama – iedzīvotāju blīvums vērtējams kā zems (15,3 cilv/km²), no kuriem 58% vidzemnieku dzīvo tieši lauku teritorijā (kamēr Eiropas Savienībā kopumā tikai 28% iedzīvotāju dzīvo laukos). Līdz ar to, ir apgrūtināta teritorijas sasniedzamība ar sabiedrisko transportu, jo mazapdzīvotās teritorijās nav iespējams organizēt regulārus pasažieru pārvadājumus. Jau šobrīd valstij jādotē sabiedriskā transporta pakalpojumi, jo zemais pasažieru skaits ir ekonomiski neizdevīgs pārvadātājam. Reizēm vienīgais risinājums ir reisu skaitu vai nu samazināt, vai atsevišķus maršrūtus slēgt pavisam.

TRANSPORTS PĒC PIEPRASĪJUMA – JAUNS PAKALPOJUMS MAZAPDZĪVOTĀS LAUKU TERITORIJĀS

Vidzemes plānošanas reģions 2017. gadā ar pārrobežu projekta starpniecību uzsāka jauna, papildinoša sabiedriskā transporta risinājuma iedzīvināšanu Vidzemē, lai veicinātu pārdomātu un ilgtspējīgu transporta attīstību lauku reģionos. Transports pēc pieprasījuma var uzlabot cilvēku pārvietošanās iespējas (mobilitāti), ņemot vērā vides, sociālos un ekonomiskos aspektus. Šis risinājums piedāvā ikvienam iedzīvotājam, neatkarīgi no viņa dzīvesvietas, vienlīdzīgas iespējas – brīvu mobilitāti, kā arī iespēju bez grūtībām ar sabiedriskā transporta palīdzību tikt līdz pakalpojumu saņemšanas vietām.

Mazsalacas novada pašvaldība un **Alūksnes novada pašvaldība** piekritušas būt pirmās pilotteritorijas Vidzemē vēl salīdzinoši mazpazīstamā pakalpojuma – **“transports pēc pieprasījuma” – testēšanai Latvijā.**

1. Aizpildi anketu un kļūsti par reģistrētu lietotāju

2. Zvani uz Mobilitātes centru (plkst. 8.30-14.00) vismaz 24 stundas pirms brauciena

3. Koordinators apkops visus pieteikumus un tos salāgos ērtā maršrutā

4. Koordinators atzvanīs un informēs par precīzu iekāpšanas laiku

5. Norunātajā laikā busiņš būs klāt un varēsim doties ceļā**

6. Iespējams pieteikt arī mājupceļu

**Ja braucējam ir pārvietošanās grūtības, smagi sāpīgi vai mazi bērni – nodrošināsim piebraukšanu līdz mājas durvīm.

Šobrīd iecerēts, ka “transports pēc pieprasījuma” **Mazsalacas novadā tiks organizēts visā novada teritorijā.** Brauciena mērķi būs dažādi: lai apmeklētu sava novada pašvaldību, ārstniecības iestādes, veikalu, kapus, firgu, bankomātu, aptieku, baznīcu, frizieri u.c. pakalpojumu saņemšanas vietas, kas atrodas novada teritorijā. Tāpat iedzīvotāji “transports pēc pieprasījuma” pakalpojumu varēs izsaukt, lai dotos uz Mazsalacas centru, piemēram, lai turpinātu ceļu ar ierasto satiksmes autobusu uz Rīgu, Valmieru, Rūjienu u.c. vietām. Pakalpojumu varēs izmantot, lai nokļūtu arī uz kultūras pasākumiem novadā, kas sākas ārpus ierastā darba laika. Iedzīvotājiem gan būs jāievēro vairāki nosacījumi – **pakalpojums jāpiesaka vismaz 24 stundas iepriekš zvanot pa tālruni**, kā arī šo pakalpojumu nevarēs izmantot laikā, kad plānoto braucienu iecerētajā laikā ir iespējams veikt ar sabiedrisko transportu.

Foto: mapio.net

Otra pilotteritorija, kurā tiks testēts pakalpojums "transporta pēc pieprasījuma" būs **Alūksnes novada atsevišķu pagastu teritorijas**, un braucieni tiks organizēti atšķirīgi – **katrā pagastā pakalpojums "transporta pēc pieprasījuma" tiks organizēts konkrētā nedēļas dienā**. Šāda pieeja izvēlēta, lai vienlaicīgi varētu testēt divu veidu pakalpojuma modeļus, secinot, kurš no tiem ir Vidzemes situācijai piemērotākais.

Iedzīvotājiem par braucieniem pakalpojuma testēšanas laikā nebūs jāmaksā.

Projektu MAMBA īsteno Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar partneriem no Vācijas, Polijas, Somijas, Dānijas, Zviedrijas un Latvijas Interreg Baltijas jūras reģiona (BJR) programmas 2014.-2020. gadam ietvaros, ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansējumu. Tā mērķis ir uzlabot mobilitātes pakalpojumu pieejamību attāļajos lauku apvidos un demogrāfisko pārmaiņu skartajos reģionos, un pilnveidot transporta pakalpojumu sniedzēju kapacitāti. Latvijā projekts tiek saistīts ar pakalpojuma "transporta pēc pieprasījuma" pilotēšanu divos Vidzemes novados - Alūksnes novada pašvaldībā un Mazsalacas novada pašvaldībā, kas ir viena no vairākām projekta aktivitātēm. Vairāk informācijas projekta MAMBA mājaslapā <https://www.mambaproject.eu> un Vidzemes plānošanas reģiona mājaslapā www.vidzeme.lv.

Projekta ieviešanu komentē projekta vadītāja Vidzemes plānošanas reģionā, **Līga Puriņa-Purīte**: "Pārrobežu projektā iesaistījāties ar

pārliecinošu vēlmi Vidzemē izmēģināt vienu no t.s. elastīgiem transporta pakalpojumu veidiem – transporta pēc pieprasījuma (TPP). Eiropā un citviet pasaulē tas tiek īstenots jau 20 gadus, tomēr ne tikai Latvijai, bet vēl lielai daļai valstu tas ir vēl mazpazīstams risinājums. Jāatzīst, Latvijā normatīvo aktu bāze ir neelasīga un šobrīd nav īsti piemērota jaunu risinājumu ieviešanai iedzīvotāju pārvadāšanai un pat ne jaunu risinājuma testēšanai. Esam domājuši, kā TPP realizēt, lai tas nebūtu pretrunā ar Latvijas likumiem. Daudz laika un darba prasījis iecerētos plānus saskaņot un gaidīt atļauju gan no atbildīgajām iestādēm Latvijā, gan arī starptautiskām organizācijām. Esam jautājumu risinājuši ar visām iesaistītajām pusēm un dažādos līmeņos – ar juristiem, transporta un iepirkumu speciālistiem, pārvadātājiem, pašvaldību vadību, Autotransporta direkciju un Satiksmes ministru. Lai arī ne tik raiti, kā cerēts, tomēr process virzās uz priekšu un strādājam pie tā, lai Alūksnes un Mazsalacas novada iedzīvotāji vēl šogad sāktu izmēģināt "transporta pēc pieprasījuma" pakalpojumu."

LAI REĢIONA EKONOMIKA KĻŪTU KONKURĒTSPĒJĪGĀKA, IZCILA NOTEIKTĀS NIŠĀS UN SPĒTU LABĀK PIEMĒROTIES APKĀRTĒJIEM IZAICINĀJUMIEM, SVARĪGI IR UZLABOT UZŅĒMĒJDARBĪBAS UN INOVĀCIJU VIDI REĢIONĀ, KĀ ARĪ MAZINĀT REĢIONĀLĀS EKONOMIKAS IEVAINOJAMĪBU. TĀPĒC JĀVIRZĀS PRETĪM ILGTSPĒJĪGAS EKONOMIKAS MODELIM, KAS BALSTĪTS UZ CILVĒKA, PLANĒTAS RESURSU UN PEĻŅAS PRINCIPU LĪDZSVARU.

Vidzemes plānošanas reģiona
Attīstības programma 2015.-2020. gadam

„VPR Jaunumi” ir Vidzemes plānošanas reģiona izdevums, lai informētu par aktualitātēm reģionā un novados.

Sagatavoja:

Sabiedrisko attiecību vadītāja Anita Āboliņa (anita.abolina@vidzeme.lv);
sabiedrisko attiecību speciālistes Baiba Norberte, Ieva Bīviņa, Liene Leonoviča;
projektu asistente Marta Riekstiņa.

Citējot vai pārfrāzējot tekstu, obligāta atsauce uz “VPR Jaunumi”.

Vidzemes plānošanas
reģions

Cēsis, Valmiera,
Bērzaines iela 5 Purva iela 12a, B korpuss

vidzeme@vidzeme.lv

UZZINI VAIRĀK:

www.vidzeme.lv
innovation.vidzeme.lv
invest.vidzeme.lv

VidzemesPlanosanasRegions

@VidzemesRegions

Ceļš ved augšup!

© Vidzemes plānošanas reģions, 2019